

แนวปฏิบัติเรื่อง

โรคเอดส์

ในโลกแห่งการทำงาน

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ
ณ นครเจนีวา

แนวปฏิบัติเรื่อง
โรคเอดส์
ในโลกแห่งการทำงาน

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ ณ นครเจนีวา
องค์การแรงงานระหว่างประเทศ
(INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION)

สงวนลิขสิทธิ์ (c) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ พ.ศ.2545
พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2545

สิ่งที่พิมพ์ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศสงวนลิขสิทธิ์ตามสนธิสัญญาเบื้องต้นที่ 2 ของสนธิสัญญาสิทธิบัตรสากล อย่างไรก็ตาม อาจมีการนำเนื้อหาบางส่วนไปทำสำเนาหรือแปลเพื่อเผยแพร่ได้โดยไม่ต้องขออนุญาต ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องมีกระบวนการแห่งที่มา ในการขออนุญาตทำสำเนาหรือจัดแปลเอกสารฉบับนี้ สามารถยื่นขอได้ที่ ILO Publications Bureau (Rights and Permissions), International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland องค์การแรงงานระหว่างประเทศยินดียินยอมขออนุญาตเหล่านั้น

ห้องสมุด สถาบัน และผู้ใช้อื่น ๆ ที่จดทะเบียนไว้ในสหราชอาณาจักรกับ Copyright Licensing Agency, 90 Tottenham Court Road, London W1T 4LP [Fax: (+44) (0)20 7631 5500; email: cla@cla.co.uk] หรือจดทะเบียนไว้ในสหรัฐอเมริกากับ Copyright Clearance Center, 222 Rosewood Drive, Danvers, MA 01923 [Fax: (+1) (978) 750 4470; email: info@copyright.com] หรือในประเทศอื่น ๆ ที่มีองค์กรด้านสิทธิการทำสำเนา อาจจะถ่ายเอกสารฉบับนี้ได้ตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตที่องค์กรเหล่านั้นได้รับ

ISBN 92-2-813228-0

ชื่อและเครื่องหมายที่ใช้ในสิ่งตีพิมพ์ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามแนวปฏิบัติของสหประชาชาติ และเอกสารที่นำเสนอนี้ในสิ่งตีพิมพ์นั้น มิได้มีนัยแสดงถึงความคิดเห็นใดๆ ทั้งสิ้นของสำนักงานองค์การแรงงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสถานภาพทางกฎหมายของประเทศใดๆ ของพื้นที่หรืออาณาเขต หรืออำนาจการปกครองใดๆ หรือเกี่ยวกับการกำหนดแนวเขตชายแดนของประเทศใด

ผู้เขียนรับผิดชอบต่อความคิดเห็นทั้งหมดที่แสดงไว้ในบทความ ผลการศึกษา หรือข้อเขียนอื่นที่ลงชื่อว่าเป็นชื่อเขียนของผู้เขียน และสิ่งตีพิมพ์ไม่ได้แสดงถึงความเห็นชอบของสำนักงานองค์การแรงงานระหว่างประเทศต่อความคิดเห็นที่แสดงในสิ่งตีพิมพ์เหล่านั้น

การเอ่ยถึงชื่อของสถานประกอบการหรือผลิตภัณฑ์พาณิชย์ และกระบวนการผลิตใดๆ มิได้มีนัยแสดงความเห็นชอบของสำนักงานองค์การแรงงานระหว่างประเทศ และการที่ไม่ได้เอ่ยถึงสถานประกอบการผลิตภัณฑ์พาณิชย์ และกระบวนการผลิตใดๆ ไม่ได้เป็นสัญญาณของการไม่เห็นชอบ

ท่านสามารถสั่งซื้อขอรับรายชื่อของสิ่งตีพิมพ์ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศได้จาก ILO Publications, International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland หรือ คณะที่ปรึกษาสหวิทยาการ ภาคพื้นเอเชียตะวันออก องค์การแรงงานระหว่างประเทศ, ชั้น 10 อาคารสหประชาชาติ, ตู้ไปรษณีย์ 2-349, ถนนราชดำเนินนอก, กรุงเทพมหานคร 10200, ประเทศไทย โทรสาร (66 2) 280 1735 หรือ email: pubvente@ilo.org อนึ่ง สิ่งตีพิมพ์ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศมีจำหน่ายที่ร้านขายหนังสือใหญ่ๆ หรือสำนักงานองค์การแรงงานระหว่างประเทศในประเทศต่าง ๆ

เว็บไซต์ของเราคือ www.ilo.org/publns

กิตติกรรมประกาศ

องค์การแรงงานระหว่างประเทศขอขอบคุณกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่อนุเคราะห์ให้เจ้าหน้าที่ของกรมฯ ดำเนินการแปลแนวทางปฏิบัติเรื่องโรคเอดส์ในโลกแห่งการทำงานจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเพื่อให้องค์การแรงงานระหว่างประเทศจัดพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทย

คำนำ

การแพร่ระบาดของโรคเอดส์กำลังกลายเป็นวิกฤตการณ์ของโลก และเป็นความท้าทายที่ใหญ่หลวงต่อการพัฒนาและความก้าวหน้าทางสังคมในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ การระบาดของโรคนี้ได้ทำลายความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศที่เกิดขึ้นในระยะหลายสิบปีที่ผ่านมา เป็นบ่อนทำลายเศรษฐกิจคุณภาพต่อสวัสดิภาพและสร้างความสิ้นคลอนในสังคมในประเทศแถบตอนล่างของทะเลทรายซาราในทวีปแอฟริกา ที่ซึ่งการระบาดกำลังก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรง วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นที่นั่นกำลังกลายเป็นภาวะฉุกเฉิน

นอกเหนือจากความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ติดเชื้อและครอบครัวแล้ว การระบาดของโรคเอดส์ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม โรคเอดส์ได้กลายเป็นสิ่งที่คุกคามอย่างรุนแรงต่อโลกแห่งการทำงาน ทั้งนี้เพราะวิกฤติโรคเอดส์มีผลกระทบต่อกำลังการผลิตและเป็นผลให้รายได้ของแรงงานลดลง โรคเอดส์ได้สร้างความสูญเสียอย่างมหาศาลต่อกิจการของทุกภาคส่วนอันเนื่องมาจากการผลผลิตที่ลดลง การเพิ่มค่าแรงงาน และการสูญเสียความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่สั่งสมมา นอกจากนี้โรคเอดส์ยังกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสวนที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติและอคติต่อลูกจ้างและบุคคลที่ติดเชื้อหรือได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อ การระบาดของโรคเอดส์และผลกระทบที่เกิดขึ้นปรากฏอย่างชัดเจนในกลุ่มที่มีความเปราะบางในสังคม เช่น กลุ่มผู้หญิงและเด็ก ทำให้ความไม่ทัดเทียมระหว่างเพศและปัญหาการใช้แรงงานเด็กทวีความรุนแรงขึ้น

จากเหตุผลต่างๆ ดังกล่าว องค์การแรงงานระหว่างประเทศจึงทุ่มเทกำลังจัดทำและเผยแพร่แนวปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ในโลกแห่งการทำงาน แนวปฏิบัติฉบับนี้จะเป็มือในการช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อลูกจ้างและครอบครัว และสร้างสังคมที่เข้มแข็งให้สามารถรับมือกับโรคนี้ได้ แนวปฏิบัติฉบับนี้ ครอบคลุมเนื้อหาหลักๆ หลายประการ อาทิเช่น การตระหนักต่อปัญหาเอดส์ในสถานประกอบการ การไม่เลือกปฏิบัติในการจ้างงาน ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ การตรวจ

คัดกรองเพื่อหาการติดเชื้อ การเก็บรักษาความลับ การปรึกษาหารือทางสังคม การป้องกัน การดูแลรักษาและการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการแก้ปัญหาเอดส์ในสถานประกอบการ

แนวปฏิบัติฉบับนี้ เกิดจากความร่วมมือระหว่างองค์กรแรงงานระหว่างประเทศและองค์กรไตรภาคี รวมทั้งความร่วมมือกับองค์กรพันธมิตรนานาชาติหลายองค์กร แนวปฏิบัติฉบับนี้จะให้ข้อชี้แนะในทางปฏิบัติแก่ผู้กำหนดนโยบาย องค์กรนายจ้างและองค์กรลูกจ้าง รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนโยบายและดำเนินมาตรการการป้องกันและดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม และยังช่วยกำหนดกลวิธีที่จะแก้ปัญหาโรคเอดส์ในภาคเศรษฐกิจนอกระบบ จึงนับว่าองค์กรแรงงานระหว่างประเทศได้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการรวมพลังของประชาคมโลกเพื่อต่อสู้กับโรคเอดส์

แนวทางฉบับนี้จะช่วยในการกำหนดเงื่อนไขการทำงานที่มีศักดิ์ศรี มีคุณค่าท่ามกลางวิกฤตการณ์ด้านมนุษยธรรมและการพัฒนา ปัจจุบันมีบทเรียนอันทรงคุณค่าเกี่ยวกับความพยายามที่จะดำเนินการต่อวิกฤตการณ์ดังกล่าว บางประเทศสามารถสร้างความสำเร็จได้ระดับหนึ่งในการยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคเอดส์และลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคคลต่างๆ และชุมชน แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดซึ่งประกอบด้วยความมุ่งมั่นของผู้นำประเทศ การดำเนินงานแบบพหุภาคี หรือการมีส่วนร่วมจากหลายๆ ส่วนในสังคม ความร่วมมือของประชาสังคมรวมทั้งผู้ที่ติดเชื้อ และการให้ความรู้ ส่วนประกอบดังกล่าวมานี้ เป็นหลักสำคัญของแนวปฏิบัติฉบับนี้ ที่มุ่งมั่นจะผลักดันให้ทุกภาคส่วนในสังคมนำไปดำเนินการให้ได้ผลต่อไป

เอกสารฉบับนี้ เป็นการบุกเบิกและมุ่งมองไปข้างหน้าเพื่อแก้ปัญหาปัจจุบันโดยคาดการณ์ถึงผลในอนาคตของการระบาดของโรคเอดส์และผลกระทบต่อโลกแห่งการทำงาน ด้วยแนวปฏิบัตินี้ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศจะเพิ่มความสนับสนุนต่อความพยายามในระดับนานาชาติและระดับชาติในการปกป้องสิทธิและเกียรติของลูกจ้าง และผู้ติดเชื้อเอดส์ทุกคน

องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ
นครเจนีวา, มิถุนายน พ.ศ. 2544

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ.....	iii
คำนำ.....	v
1. วัตถุประสงค์.....	1
2. การนำแนวปฏิบัตินี้ไปใช้.....	1
3. ขอบเขตและคำศัพท์ที่ใช้.....	2
3.1 ขอบเขต	2
3.2 คำศัพท์ที่ใช้.....	2
4. หลักการสำคัญของแนวปฏิบัตินี้.....	5
4.1 การยอมรับว่าเรื่องเอดส์เป็นเรื่องของสถานประกอบการ.....	5
4.2 การไม่เลือกปฏิบัติ.....	5
4.3 ความเสมอภาคของบทบาทหญิงและชาย.....	5
4.4 สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีต่อสุขภาพ.....	5
4.5 การหารือทางสังคม (Social dialogue)	6
4.6 การตรวจคัดกรองเพื่อให้ออกจากงานหรือออกจากระบบงาน.....	6
4.7 การรักษาความลับ.....	6
4.8 สัมพันธภาพของการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง.....	6
4.9 การป้องกันการแพร่เชื้อเอดส์	6
4.10. การดูแลและช่วยเหลือ	7
5. สิทธิโดยทั่วไปและความรับผิดชอบ.....	7
5.1 รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ.....	7
5.2 นายจ้างและองค์กรนายจ้าง.....	10
5.3 ลูกจ้างและองค์กรลูกจ้าง	13
6. การป้องกันโดยการให้ข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้.....	15
6.1 การให้ข้อมูลและการรณรงค์สร้างความตระหนัก	15
6.2 แผนงานการให้ความรู้.....	16
6.3 แผนงานด้านบทบาทหญิงชาย.....	18
6.4 การเชื่อมโยงสู่แผนงานส่งเสริมสุขภาพ.....	18
6.5 มาตรการในทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม.....	19
6.6 แผนงานสู่ชุมชน	19

7. การฝึกอบรม.....	19
7.1 การฝึกอบรมผู้บริหาร หัวหน้างาน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล.....	20
7.2 การฝึกอบรมสำหรับอาสาสมัครเพื่อนช่วยเพื่อน.....	20
7.3 การฝึกอบรมผู้แทนลูกจ้าง.....	21
7.4 การฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย.....	21
7.5 การฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงานหรือโรงงาน	22
7.6 การฝึกอบรมสำหรับลูกจ้างที่ทำงานสัมผัสเลือดและ สารคัดหลั่งต่างๆ จากร่างกาย.....	23
8. การตรวจคัดกรองเพื่อหาผู้ติดเชื้อเอดส์.....	24
8.1 ข้อห้ามในการสรรหาบุคคลและการจ้างงาน.....	24
8.2 ข้อห้ามเกี่ยวกับการทำประกัน	24
8.3 การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.....	24
8.4 การตรวจโดยสมัครใจ.....	25
8.5 การตรวจเลือดและการบำบัดหลังจากสัมผัสเชื้อจากการทำงาน.....	25
9. การดูแลและการช่วยเหลือ.....	26
9.1 ความเท่าเทียมกันเหมือนโรคเจ็บป่วยร้ายแรงอื่นๆ	26
9.2 การบริการให้คำปรึกษา	26
9.3 การให้บริการด้านอาชีวอนามัยและสุขภาพ	27
9.4 การประสานเชื่อมต่อกับกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Self- help) และกลุ่มในชุมชน.....	28
9.5 สิทธิประโยชน์.....	28
9.6 การควบคุมบริการด้านสวัสดิการสังคม.....	28
9.7 ความเป็นส่วนตัวและเป็นความลับ.....	29
9.8 แผนงานช่วยเหลือลูกจ้างและครอบครัว.....	29

ภาคผนวก

I. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาวะระบาดของโรคเอดส์และผลกระทบที่เกี่ยวข้อง.....	31
II. การควบคุมการติดเชื้อในสถานประกอบการ.....	37
III. รายการตรวจสอบการวางแผนและการดำเนินงานนโยบายเอดส์ ในสถานประกอบการ.....	39

แนวปฏิบัติเรื่อง โรคเอดส์ในโลกแห่งการทำงาน โดย องค์การแรงงานระหว่างประเทศ

1. วัตถุประสงค์

หนังสือฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ใน โลกแห่งการทำงาน และส่งเสริมการทำงานที่มีคุณค่า โดยครอบคลุมการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- (ก) การป้องกันการติดเชื้อเอดส์
- (ข) การดำเนินการและการลดผลกระทบของโรคเอดส์ในที่ทำงานหรือสถานประกอบการ
- (ค) การดูแลช่วยเหลือพนักงานที่ติดเชื้อเอดส์และได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อ
- (ง) การบริหารจัดการรังเกียจและเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่อยู่ในสภาวะติดเชื้อหรือผู้ที่ถูกเข้าใจว่าติดเชื้อเอดส์

2. การนำแนวปฏิบัตินี้ไปใช้

แนวปฏิบัติฉบับนี้ ควรนำไปใช้เพื่อ

- (ก) ให้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในสถานประกอบการและในชุมชน ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
- (ข) ส่งเสริมกระบวนการปรึกษาหารือ เจรจาร่วมมือกันระหว่างองค์กรภาครัฐ นายจ้าง ลูกจ้าง และผู้แทนลูกจ้าง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ด้านอาชีวอนามัย ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคเอดส์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (ซึ่งอาจรวมถึงชุมชนและองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ)
- (ค) ปรึกษาหารือกับภาคีต่างๆ ในสังคม เพื่อนำแนวปฏิบัติไปดำเนินการในส่วนต่างๆ ดังนี้
 - กฎหมาย นโยบาย และแผนปฏิบัติการในระดับชาติ
 - ข้อตกลงระดับสถานประกอบการ
 - นโยบายและแผนปฏิบัติการของสถานประกอบการ

3. ขอบเขตและคำศัพท์ที่ใช้

3.1 ขอบเขต

แนวปฏิบัตินี้เหมาะสำหรับกลุ่มบุคคลหรือกิจการดังต่อไปนี้

- (ก) นายจ้างและลูกจ้างทุกคน (รวมถึงผู้สมัครงาน) ในภาครัฐและเอกชน และ
- (ข) กิจการทุกประเภท ทั้งในระบบและนอกระบบ

3.2 คำศัพท์ที่ใช้

เชื้อเอดส์ เป็นเชื้อไวรัสที่ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายอ่อนแอ และในที่สุดทำให้เกิดเป็นโรคเอดส์ เชื้อไวรัสชนิดนี้คือเชื้อเอชไอวี (HIV หรือ human immunodeficiency virus)

โรคเอดส์ มาจากคำว่า acquired immune deficiency syndrome หมายถึง กลุ่มอาการที่เกิดจากภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมลง และนำไปสู่การติดเชื้อจากโรคฉวยโอกาสหรือโรคมะเร็ง ซึ่งยังไม่มีทางรักษา

ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หมายถึงบุคคลผู้ซึ่งชีวิตเปลี่ยนแปลงไปเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์

การเลือกปฏิบัติ (discrimination) ในที่นี้ใช้คำจำกัดความตามอนุสัญญาฉบับที่ 111 พ.ศ. 2501¹ ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติในเรื่องการจ้างงานและอาชีพ ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อให้ครอบคลุมสถานการณ์ติดเชื้อเอดส์และการเลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างที่ถูกเข้าใจว่าติดเชื้อ ตลอดจนการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่มีวิถีชีวิตทางเพศที่แตกต่างไป

บุคคลผู้พิการ ในที่นี้ใช้คำจำกัดความตามอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 159 พ.ศ. 2526 ว่าด้วยการฟื้นฟูด้านฝึกอาชีพและการจ้างงาน (บุคคลพิการ) เพื่อคุ้มครองคนพิการโดยให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูอาชีพและการมีงานทำ

1 กรุณาตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับอนุสัญญาทุกฉบับของ องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้ที่ <http://webfusion.ilo.org/public/db/standards/norms/index.cfm?lang=EN> ถ้าต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยแล้ว กรุณาติดต่อคณะที่ปรึกษาสหวิทยาการภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียง องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (BAO/EASMAT) ตู้ ป.ณ. 2-349 ราชดำเนิน กรุงเทพฯ 10200

นายจ้างหมายถึง บุคคลหรือองค์กรที่ตกลงว่าจ้างให้ลูกจ้างทำงานภายใต้ สัญญาการจ้างที่เป็นหนังสือหรือด้วยวาจา ซึ่งมีผลให้ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิหน้าที่ ตามกฎหมายและแนวปฏิบัติของประเทศนั้นๆ ทั้งนี้ รัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ สถานประกอบการเอกชน หรือบุคคลใดๆ อาจเป็นนายจ้างก็ได้

การบริการด้านอาชีวอนามัย ในที่นี้ใช้ คำจำกัดความตามอนุสัญญาของ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 161 พ.ศ. 2528 ว่าด้วยการกำหนดให้มี หน่วยบริการด้านอาชีวอนามัยทำหน้าที่ให้คำแนะนำต่อนายจ้าง และลูกจ้าง หรือผู้แทนลูกจ้างเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัย และมีสุขอนามัยที่ดี รวมทั้งแนะแนวทางปฏิบัติงานในการส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน รวมทั้งให้คำแนะนำในการเปลี่ยนงาน ให้เหมาะสมกับศักยภาพตามสภาพร่างกายและจิตใจของลูกจ้าง

การเอื้ออำนวยตามสมควร (reasonable accommodation) ในที่นี้หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้ติดเชื้อ หรือผู้ป่วยโรคเอดส์ มีโอกาสในการทำงานหรือ มีความก้าวหน้าในการทำงานต่อไปได้

การตรวจคัดกรอง (screening) หมายถึงมาตรการคัดกรองไม่ว่าจะเป็นการ คัดกรองโดยตรง (เช่นการตรวจหาการติดเชื้อเอดส์) หรือโดยทางอ้อม (เช่น การประเมินพฤติกรรมเสี่ยง) หรือการสอบถามคำถามเกี่ยวกับผลเลือดหรือ การรักษาโรค

เพศและบทบาทหญิงชาย (sex and gender) เป็นความแตกต่างของหญิง และชาย ทั้งด้านสรีระและด้านสังคม คำว่า “เพศ” ในที่นี้หมายถึง ความแตกต่าง ด้านร่างกาย สรีระ ส่วนคำว่า “บทบาทหญิงชาย” หมายถึง ความแตกต่าง ด้านบทบาททางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชาย บทบาทหญิง ชายเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งแตกต่างหลากหลายตามวัฒนธรรม ของสังคมนั้นๆ บทบาทหญิงชาย ได้รับอิทธิพลมาจาก อายุ ชนชั้น เชื้อชาติ วัฒนธรรมของชนกลุ่มต่างๆ ศาสนา และสภาพแวดล้อมด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและการเมือง

การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์หมายถึงรวมถึงโรคซิฟิลิส หนองใน หนองในเทียม แผลริมอ่อนและมีเมะม่วงรวมทั้งโรคติดเชื้ออื่นๆที่แพร่ติดต่อทางการมีเพศสัมพันธ์

การเลิกจ้างหมายถึง การถูกเลิกจ้างโดยนายจ้างเป็นฝ่ายริเริ่ม ซึ่งเป็นความหมายตามอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 158 พ.ศ. 2525 ว่าด้วยการเลิกจ้าง

การป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลคือมาตรฐานการปฏิบัติเบื้องต้นในการควบคุมการติดเชื้อเพื่อลดความเสี่ยงของการติดเชื้อจากการสัมผัสเลือด

ลูกจ้างในแรงงานนอกระบบ ตามความหมายซึ่งปรากฏในรายงานของผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ หมายถึงลูกจ้างในหน่วยผลิตที่มีขนาดเล็กและจำหน่ายสินค้าและบริการ และมีความเป็นอิสระ ผู้ผลิตที่มีการจ้างงานในเขตเมืองในประเทศกำลังพัฒนาบางรายจะมีการจ้างงานในครอบครัวและจ้างลูกจ้างหรือผู้ฝึกงาน และมีทุนดำเนินกิจการน้อยหรือไม่มีเลย และมีการใช้เทคโนโลยีที่กะทัดรัด ทำให้มีผลผลิตระดับต่ำ ทำให้ลูกจ้างมีรายได้ต่ำหรือไม่แน่นอน

ผู้แทนลูกจ้าง คำนี้อตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 135 พ.ศ. 2514 ว่าด้วยผู้แทนลูกจ้าง หมายถึงบุคคลดังต่อไปนี้

- (ก) ผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือคัดเลือกโดยสหภาพแรงงาน หรือโดยสมาชิกสหภาพ หรือ
- (ข) ผู้ที่ได้รับคัดเลือกโดยอิสระจากลูกจ้าง โดยดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย ข้อกำหนด หรือข้อตกลงร่วมกันของแต่ละประเทศ นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้ซึ่งแม้ไม่ได้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง แต่สหภาพแรงงานในประเทศนั้น ๆ ให้การยอมรับเป็นกรณีพิเศษ

ความเปราะบางอ่อนไหว (vulnerability) มีความหมายเกี่ยวข้องกับบริบททางวัฒนธรรม การไม่มีพลังอำนาจทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ในด้านแรงงานได้แก่ลูกจ้างมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อมากขึ้น หรือสถานการณ์ที่ทำให้มีการใช้แรงงานเด็กมากขึ้น

4. หลักการสำคัญของแนวปฏิบัตินี้

4.1 การยอมรับว่าเรื่องเอดส์เป็นเรื่องของสถานประกอบการ

เอดส์เป็นเรื่องที่สถานประกอบการควรให้การดูแลปฏิบัติเช่นเดียวกับความเจ็บป่วยอื่นๆ ทั้งนี้ การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อลูกจ้างเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อสถานประกอบการด้วย สถานประกอบการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนหรือท้องถิ่น จึงควรแสดงบทบาทในการลดการแพร่ระบาดและผลกระทบของโรคเอดส์

4.2 การไม่เลือกปฏิบัติ

เพื่อเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกรอบการทำงานที่มีคุณค่า ตลอดจนการเคารพในสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีของคนที่ติดเชื้อหรือได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ สถานประกอบการต่างๆไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างที่ติดเชื้อหรืออยู่ในสถานะที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ การเลือกปฏิบัติและตั้งข้อรังเกียจผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์จะเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการป้องกันการแพร่โรคเอดส์ในสถานประกอบการ

4.3 ความเสมอภาคของบทบาทหญิงและชาย

เนื่องจากผู้หญิงเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเอดส์มากกว่าผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็เหตุผลทางด้านสรีระร่างกาย วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และหากสังคมใดมีการเลือกปฏิบัติระหว่างหญิงและชายที่ทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในสถานะต่ำต้อยมากเท่าใด ก็จะทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบจากโรคเอดส์มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น การส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างบทบาทหญิงและชาย การสร้างพลังอำนาจและให้ความสำคัญของบทบาทผู้หญิง จะเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ประสบความสำเร็จ

4.4 สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีต่อสุขภาพ

สภาพแวดล้อมการทำงานที่มีสุขภาพอนามัยดีมีส่วนช่วยในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ จึงควรจัดสภาพแวดล้อมให้ถูกสุขอนามัย มีความปลอดภัย เท่าที่จะทำได้ ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 155 พ.ศ. 2524 ว่าด้วยความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในการทำงาน

สภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีสุขอนามัยดี จะส่งผลต่อการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีและนำไปสู่การทำงานที่มีคุณภาพ

4.5 การปรึกษาหารือทางสังคม (Social dialogue)

การจัดทำนโยบายและแผนงานเรื่องโรคเอดส์ให้ประสบความสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือและความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างนายจ้าง ลูกจ้างหรือผู้แทนลูกจ้าง และภาครัฐ เท่าที่จะเป็นไปได้ รวมทั้งการให้ลูกจ้างที่ติดเชื้อและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

4.6 การตรวจคัดกรองเพื่อให้ออกจากงานหรือออกจากระบบงาน

ไม่ควรมีการตรวจคัดกรองหาการติดเชื้อเอดส์ในผู้สมัครงานหรือคนทำงาน

4.7 การรักษาความลับ

ไม่มีความจำเป็นที่จะสอบถามผู้สมัครงานหรือพนักงาน ถึงข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับการติดเชื้อเอดส์ หรือบังคับให้เพื่อนร่วมงานเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว การดำเนินการต่อข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างเกี่ยวข้องกับ การติดเชื้อเอดส์ต้องเป็นความลับ ทั้งนี้ เป็นตามแนวปฏิบัติขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ว่าด้วยการรักษาความลับส่วนบุคคลของลูกจ้าง พ. ศ. 2540

4.8 สัมพันธภาพของการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง

การติดเชื้อเอดส์ ไม่ใช่สาเหตุของการเลิกจ้าง ลูกจ้างที่เจ็บป่วยจากการติดเชื้อเอดส์ควรได้รับการอนุญาตให้ทำงานต่อไป ตราบเท่าที่ร่างกายเอื้ออำนวย รวมทั้งการเปลี่ยนงานให้เหมาะสม

4.9 การป้องกันการแพร่เชื้อเอดส์

การติดเชื้อเอดส์เป็นเรื่องที่ป้องกันได้ โดยป้องกันตามช่องทางการแพร่โรค ซึ่งสามารถใช้วิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และวัฒนธรรมของประเทศ

การป้องกันดังกล่าว สามารถดำเนินการได้โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ความรู้ และแนวการปฏิบัติ ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่มีการเลือกปฏิบัติ

ทุกฝ่ายในสังคมควรมีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการป้องกันเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม โดยการให้ข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

4.10. การดูแลและช่วยเหลือ

ความผูกพันและการดูแลช่วยเหลือกัน เป็นสิ่งช่วยแก้ไขปัญหาเอชไอวี โลกแห่งการทำงานปัจจุบัน ลูกจ้างทุกคนรวมทั้งลูกจ้างที่ติดเชื้อเอชไอวี มีสิทธิได้รับบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างเพียงพอ โดยไม่ควรมีการเลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างและครอบครัวของคนเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถได้รับสิทธิประโยชน์ด้าน สวัสดิการสังคมและการส่งเสริมอาชีพเช่นเดียวกับที่คนอื่น ๆ ได้รับ

5. สิทธิโดยทั่วไปและความรับผิดชอบ

5.1 รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

- (ก) *ความสอดคล้อง* แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอชไอวีแห่งชาติควรบรรจุเอาเรื่องเอชไอวีในสถานประกอบการเข้าไว้ด้วย ยกตัวอย่าง เช่น โครงสร้างของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอชไอวีควรประกอบด้วยผู้แทนจากนายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ติดเชื้อ และกระทรวงที่รับผิดชอบดูแลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
- (ข) *การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง* เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรระดมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากส่วนต่างๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งรวมถึงหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรนายจ้าง ลูกจ้าง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในโลกแห่งการทำงานให้มากที่สุด
- (ค) *การประสานงาน* รัฐบาลควรเอื้ออำนวยและประสานการดำเนินงานต่างๆ ในระดับชาติ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานในโลกแห่งการทำงาน ตลอดจนให้ทุนสนับสนุนแก่องค์กรที่ทำงานด้านสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมาตรการต่างๆ ควรจะประสานและสนับสนุนบริการต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในพื้นที่

- (ง) การป้องกันและการส่งเสริมสุขภาพ เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรดำเนินการและประสานงานในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกับหน่วยงานต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานประกอบการ เพื่อสร้างความตระหนักและให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกัน
- (จ) แนวทางการดูแลรักษา รัฐบาลควรแนะนำแนวทางเพื่อช่วยเหลือนายจ้างในการดูแลและจัดการด้านการรักษาพยาบาลเกี่ยวกับโรคเอดส์ ซึ่งแนวทางดังกล่าวควรผสมผสานรวมเข้ากับการบริการที่มีอยู่แล้ว
- (ฉ) การคุ้มครองด้านสังคม รัฐบาลควรสร้างความมั่นใจว่า ลูกจ้างติดเชื้อเอดส์สามารถได้รับสิทธิประโยชน์ภายใต้กฎระเบียบต่างๆ ไม่ด้อยกว่าลูกจ้างที่เจ็บป่วยด้วยโรคภัยแรงอื่นๆ รัฐบาลควรคำนึงถึงระยะการดำเนินของโรคและธรรมชาติของโรคที่ไม่แน่นอน และให้มีแบบแผนรองรับสภาพดังกล่าว อาทิเช่น การให้ได้รับสิทธิประโยชน์เมื่อมีความจำเป็น ตลอดจนสิทธิเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล
- (ช) การวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ รัฐบาลควรระดมภาคีต่างๆ ในสังคมเพื่อประเมินความสูญเสียจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในสถานประกอบการ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบระบบประกันสังคมและระบบเศรษฐกิจ และใช้วางแผนเพื่อลดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรกระตุ้นสนับสนุนและดำเนินการจัดพิมพ์เผยแพร่ข้อค้นพบจากการคาดประมาณด้านประชากร การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและความชุกการติดเชื้อ และศึกษารูปแบบตัวอย่างที่มีแนวปฏิบัติที่ดี รัฐควรพยายามจัดให้มีโครงสร้างและกรอบงานเป็นข้อกำหนดเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ประเด็นในการวิจัยควรรวมถึงการวิเคราะห์บทบาทหญิงและชาย โดยเก็บข้อมูลจากองค์กรนายจ้างและลูกจ้าง แยกเพศหญิงและชาย เชื้อชาติ พฤติกรรมทางเพศ อายุ สถานะด้านอาชีพ การจ้างงาน โดยคำนึงถึงความละเอียดอ่อนด้านวัฒนธรรมเท่าที่จะทำได้ และควรมีกลไกการประเมินผลกระทบอย่างถาวร
- (ซ) แหล่งเงินทุน รัฐบาลควรจัดการปรึกษาหารือกับส่วนต่างๆ เพื่อประมาณการด้านงบประมาณในการดำเนินงานด้านเอดส์และดำเนินการหรือ

ประสานการระดมทุนจากท้องถิ่น ชุมชนและนานาชาติเพื่อสนับสนุนแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์แห่งชาติ ตลอดจนสนับสนุนระบบประกันสังคม

- (ฅ) *การตรวจกฎหมาย* ภาครัฐควรหารือกับภาคีต่างๆในสังคมและผู้เชี่ยวชาญด้านโรคเอดส์ ในการสร้างกรอบระเบียบที่เกี่ยวข้องและปรับปรุงกฎหมายแรงงานและกฎหมายอื่นๆตามความจำเป็น เพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติในสถานประกอบการและส่งเสริมมาตรการในการป้องกัน
- (ณ) *เงื่อนไขการสนับสนุนจากรัฐ* ในการส่งเสริมการลงทุนและให้การสนับสนุนสถานประกอบการของประเทศและของต่างชาติ รัฐบาลควรกำหนดให้สถานประกอบการยอมรับและปฏิบัติตามกฎหมาย และกระตุ้นให้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ ตลอดจนนโยบายหรือแนวปฏิบัติอื่นๆ ที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติฉบับนี้
- (ง) *การปฏิบัติตามข้อกำหนด* เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อให้ นายจ้างและลูกจ้างสามารถปฏิบัติตามบทบัญญัติหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับโรคเอดส์และโลกแห่งการทำงานได้ ซึ่งควรส่งเสริมความเข้มแข็งทั้งด้านโครงสร้างและขั้นตอนในการบังคับใช้ เช่น ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่สถานประกอบการ เจ้าหน้าที่ตรวจแรงงาน เจ้าหน้าที่ศาลแรงงานและศาลยุติธรรม
- (จ) *ลูกจ้างนอกระบบ* รัฐควรขยายและปรับแผนงานการป้องกันการติดเชื้อเอดส์แก่ลูกจ้างดังกล่าว รวมทั้งการกระจายรายได้และการคุ้มครองด้านสังคม รัฐควรวางแผนงานและพัฒนากลยุทธ์แนวใหม่โดยใช้ศักยภาพของชุมชนในการแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสม
- (ฉ) *การลดผลกระทบ* รัฐควรส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือโดยใช้แผนงานการดูแลด้านสาธารณสุข ระบบประกันสังคม หรือองค์กรภาครัฐส่วนอื่นๆ รัฐควรสร้างความมั่นใจในการเข้าถึงการบำบัดรักษา โดยดำเนินงานร่วมกับผู้แทนนายจ้างและลูกจ้าง ตามความเหมาะสม
- (ช) *เด็กและเยาวชน* ในแผนงานที่จะบริหารจัดการใช้แรงงานเด็ก รัฐควรคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากโรคเอดส์

- (ค) *ความร่วมมือระดับภูมิภาคและนานาชาติ* รัฐควรส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือในระดับภูมิภาคและนานาชาติ ระหว่างรัฐกับรัฐ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อมุ่งเน้นให้นานาชาติให้ความสนใจในเรื่องโรคเอดส์และความจำเป็นในโลกแห่งการทำงาน
- (ณ) *ความช่วยเหลือจากนานาชาติ* รัฐควรเข้าร่วมโครงการความช่วยเหลือจากนานาชาติ เพื่อสนับสนุนแผนงานและนโยบายของประเทศอย่างเหมาะสม และกระตุ้นสนับสนุนการรณรงค์ในระดับนานาชาติ เพื่อลดค่าใช้จ่ายและพัฒนาการเข้าถึงยาต้านไวรัส
- (ด) *กลุ่มเปราะบาง* รัฐควรมีมาตรการในการระบุกลุ่มลูกจ้างที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ และใช้กลยุทธ์แก้ไขปัจจัยที่ทำให้ลูกจ้างเสี่ยงต่อการติดเชื้อ รัฐควรพยายามให้มีแผนงานการป้องกันที่เหมาะสมสำหรับลูกจ้างกลุ่มดังกล่าว

5.2 นายจ้างและองค์กรนายจ้าง

- (ก) *นโยบายของสถานประกอบการ* นายจ้างควรหารือกับลูกจ้างและผู้แทนลูกจ้างเพื่อพัฒนาและจัดทำนโยบายด้านเอดส์ที่เหมาะสมสำหรับสถานประกอบการ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์และคุ้มครองลูกจ้างจากการเลือกปฏิบัติในเรื่องเอดส์ ในเอกสารภาคผนวกหมายเลข III ได้แสดงถึงรายการสำหรับตรวจสอบความครอบคลุมของการดำเนินนโยบายเอดส์ในสถานประกอบการ
- (ข) *ข้อตกลงในระดับชาติ* ระดับหน่วยงานและสถานประกอบการ นายจ้างควรยึดหลักกฎหมายและระเบียบปฏิบัติในการกำหนดเงื่อนไขการทำงานกับลูกจ้างหรือผู้แทน และพยายามดำเนินการให้มี ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองด้านเอดส์และการป้องกัน ทั้งในข้อตกลงระดับชาติ ระดับหน่วยงาน และสถานประกอบการ
- (ค) *การให้ความรู้และการฝึกอบรม* นายจ้างและองค์กรนายจ้าง ควรหารือกับลูกจ้างหรือผู้แทนลูกจ้างเพื่อริเริ่มและส่งเสริมแผนงานให้ความรู้ในสถานประกอบการของตน เพื่อให้การความรู้และฝึกอบรมพนักงานในการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ ดูแล และส่งเสริมนโยบายเอดส์ของสถานประกอบการ รวมทั้งกำหนดมาตรการเพื่อลดการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์และดูแลด้านสิทธิประโยชน์ของพนักงาน

- (ง) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ นายจ้าง ลูกจ้างและองค์กรสถานประกอบการควรร่วมกันพัฒนากลยุทธ์เพื่อประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ ของโรคเอดส์ในสถานประกอบการ และกำหนดแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม
- (จ) นโยบายด้านบุคลากร นายจ้างไม่ควรมีนโยบายด้านบุคคลหรือการปฏิบัติใดที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างที่ติดเชื้อเอดส์หรือได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อ ทั้งนี้ นายจ้างควรจะดำเนินการดังนี้
- ไม่กำหนดให้มีการตรวจคัดกรองหาการติดเชื้อเอดส์ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ 8 ของแนวปฏิบัตินี้
 - สร้างความมั่นใจว่า การปฏิบัติงานนั้น ปราศจากการแบ่งแยก เลือกปฏิบัติหรือตั้งข้อรังเกียจผู้ติดเชื้อหรือคิดว่าติดเชื้อ
 - ให้กำลังใจผู้ติดเชื้อและผู้เจ็บป่วยจากเอดส์ ให้สามารถทำงานได้นาน ตราบเท่าที่ยังทำงานได้ตามความเหมาะสมของงาน
 - การดำเนินการดังกล่าว หากลูกจ้างที่เจ็บป่วยจากเอดส์ ไม่สามารถทำงานต่อไปได้ รวมทั้งไม่สามารถสลับเปลี่ยนงานหรือลั้นสุดระยะลาป่วยแล้ว เงื่อนไขการจ้างงานอายุติลงได้โดยไม่ขัดต่อนโยบายบริหารจัดการแบ่งแยกกีดกันหรือกฎหมายแรงงาน และได้ให้สิทธิประโยชน์อย่างเต็มที่แล้วตามระเบียบปฏิบัติโดยทั่วไป
- (ฉ) กระบวนการร้องทุกข์และวินัย นายจ้างควรจัดให้มีขั้นตอนการร้องทุกข์เพื่อให้ลูกจ้างและผู้แทนลูกจ้างร้องทุกข์เกี่ยวกับการทำงานซึ่งควรกำหนดกระบวนการทางวินัยต่อลูกจ้างที่มีพฤติกรรมรังเกียจหรือกีดกันลูกจ้างผู้ติดเชื้อเอดส์หรือผู้ที่คิดว่าติดเชื้อ หรือต่อลูกจ้างผู้ฝ่าฝืนนโยบายเอดส์ของสถานประกอบการ
- (ช) การรักษาความลับ ควรเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการติดเชื้อเอดส์ของลูกจ้างให้เป็นความลับอย่างเคร่งครัด และเก็บในแฟ้มข้อมูลทางการแพทย์เท่านั้น โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ก็ต่อเมื่อปฏิบัติตามข้อแนะนำเกี่ยวกับการให้บริการอาชีวอนามัย ปี 2528 ฉบับที่ 171 ตลอดจนกฎหมายหรือแนวปฏิบัติแห่งชาติ การเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวควรมีข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด สามารถให้ได้เฉพาะบุคลากรทางการแพทย์และการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องมีกฎหมายรองรับหรือได้รับความยินยอมจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

- (ข) การลดความเสี่ยงและการบริหารจัดการ นายจ้างควรสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขอนามัย รวมทั้งการนำระบบการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลมาใช้และมาตรการอื่นๆ เช่น บทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ใช้และดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์การป้องกัน การปฐมพยาบาล หนึ่งใน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่วนบุคคล นายจ้างควรจัดสิ่งสนับสนุนให้ตามสมควร เช่น ถุงยางอนามัย การให้คำปรึกษา การดูแลช่วยเหลือ ตลอดจนการให้บริการส่งต่อทางการแพทย์ และหากมีปัญหาอุปสรรคด้านการจัดการและค่าใช้จ่ายของสถานประกอบการ นายจ้างควรขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (ฅ) สถานประกอบการที่พนักงานต้องทำงานสัมผัสกับเลือดและสารคัดหลั่งของร่างกาย นายจ้างควรเพิ่มมาตรการเพื่อให้มั่นใจว่าลูกจ้างทั้งหมดในสถานประกอบการเหล่านี้ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล ซึ่งจะทำให้ลูกจ้างมีความรู้และปฏิบัติตามตามขั้นตอนอย่างถูกต้องเมื่อประสบกับอุบัติเหตุในการทำงาน และมี การปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล นอกจากนี้ สถานประกอบการควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่กำหนดไว้สำหรับมาตรการนั้น
- (ญ) การให้ความช่วยเหลือตามสมควร นายจ้างควรหารือกับลูกจ้างหรือผู้แทน เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือลูกจ้างที่เจ็บป่วยจากเอดส์ เช่น การปรับเปลี่ยนเวลาทำงาน การจัดอุปกรณ์พิเศษ มีโอกาสสำหรับหยุดพัก ให้หยุดงานเพื่อพบแพทย์ตามนัด ยืดหยุ่นเกี่ยวกับการลาป่วย การจัดให้ทำงานไม่เต็มเวลา และให้รับกลับมาทำงานใหม่ได้
- (ฎ) การส่งเสริมสนับสนุน (advocacy) ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม นายจ้างและองค์กรนายจ้างควรส่งเสริมสนับสนุนให้เครือข่ายองค์กรนายจ้างด้วยกัน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและการจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบการเท่าที่จะทำได้ และกระตุ้นให้ภาครัฐดำเนินการเพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์และลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ภาคีความร่วมมือที่สามารถสนับสนุนกระบวนการดังกล่าวได้

- อาทิเช่น แนวร่วมด้านธุรกิจ หรือสภาพอกรการค้าที่มีบทบาทในการแก้ไข ปัญหาเอตส์
- (ฎ) การสนับสนุนให้มีบริการให้คำปรึกษาและการตรวจเลือดหาการติดเชื้อ เอตส์โดยสมัครใจและเป็นความลับ นายจ้าง ลูกจ้างและผู้แทน ควร สนับสนุนให้มีบริการให้คำปรึกษาและการตรวจเลือดเอตส์แบบนิรนาม โดยหน่วยบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ และสนับสนุนให้ลูกจ้างเข้าใช้ บริการ
- (ฐ) ลูกจ้างนอกระบบ นายจ้างควรดูแลและพัฒนาโครงการเพื่อป้องกันและ ดูแลลูกจ้างกลุ่มนี้ เท่าที่จะทำได้
- (ฑ) ความร่วมมือกับนานาชาติ นายจ้างและองค์กรนายจ้าง ควรเข้ามีส่วนร่วม ในการเป็นหุ้นส่วนภาคีความร่วมมือกับนานาชาติในการต่อสู้แก้ไข ปัญหาเอตส์

5.3 ลูกจ้างและองค์กรลูกจ้าง

- (ก) นโยบายสถานประกอบการ ลูกจ้างและผู้แทนควรหารือกับนายจ้างในการ ดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายที่เหมาะสมในสถานประกอบการ โดยการหา มาตรการป้องกันการแพร่เชื้อและคุ้มครองลูกจ้างจากการถูกรังเกียจแบ่ง แยกกีดกันจากการติดเชื้อ รายการตรวจสอบนโยบายการดำเนินการ สำหรับสถานประกอบการปรากฏตามเอกสารภาคผนวกหมายเลข III
- (ข) ข้อตกลงในระดับชาติหน่วยงาน และสถานประกอบการ ลูกจ้างและองค์กร ลูกจ้างควรยึดหลักกฎหมายหรือระเบียบในการกำหนดเงื่อนไขการจ้าง งานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเอตส์ และพยายามให้มีบทบัญญัติด้านการ คุ้มครองและการป้องกันอยู่ในข้อตกลงของทุกระดับ
- (ค) การให้ข้อมูลข่าวสารและการให้ความรู้ ลูกจ้างและองค์กรลูกจ้าง ควรใช้ องค์กรหรือสหภาพที่มีอยู่แล้วและโครงสร้างอื่นๆ ที่จะช่วยให้ข้อมูลข่าว สารด้านเอตส์ในสถานประกอบการตลอดจนการจัดให้มีอุปกรณ์การศึกษา และกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับลูกจ้างและครอบครัว รวมถึงการให้ ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยในเรื่องสิทธิของลูกจ้างและสิทธิประโยชน์
- (ง) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ลูกจ้างและองค์กรลูกจ้างควรทำงานร่วมกับ นายจ้างในการพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมในการประเมินผลกระทบทาง เศรษฐกิจและแนวทางในการแก้ไขปัญหารอคเอตส์ในสถานประกอบการ

- (จ) การส่งเสริมสนับสนุน ลูกจ้างและองค์กรลูกจ้างควรทำงานร่วมกับนายจ้าง องค์กรนายจ้างและภาครัฐ เพื่อสร้างความตระหนักในการป้องกันและ การจัดการด้านเอดส์
- (ฉ) นโยบายด้านบุคคล ลูกจ้างและผู้แทน ควรสนับสนุนและกระตุ้นนายจ้าง ให้จัดทำนโยบายด้านบุคลากรและแนวปฏิบัติที่ไม่รังเกียจกีดกัน พนักงานที่ติดเชื้อเอดส์
- (ช) การกำกับ การปฏิบัติ ผู้แทนลูกจ้างมีสิทธิในการกำกับดูแลเกี่ยวกับการ เลือกรูปแบบ แบ่งแยกกีดกันเกี่ยวกับการติดเชื้อเอดส์ โดยผ่าน กระบวนการร้องทุกข์และการดำเนินการด้านวินัย ตลอดจนรายงานต่อ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ
- (ซ) การฝึกอบรมองค์กรลูกจ้างควรพัฒนาและจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้แทนลูกจ้าง ในสถานประกอบการ ในประเด็นการแพร่ระบาด การแก้ไขปัญหา ตลอดจน ความต้องการของผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์และผู้ให้การดูแล
- (ฌ) การลดความเสี่ยงและการบริหารจัดการ ลูกจ้างและผู้แทนองค์กรลูกจ้าง ควรสนับสนุนและร่วมมือกับนายจ้าง เพื่อช่วยดำเนินการให้สภาพแวดล้อมการทำงานปลอดภัยและถูกสุขอนามัย รวมถึงการใช้ การดูแล บำรุงรักษาอุปกรณ์ป้องกัน และการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง ลูกจ้างและ องค์กรลูกจ้างควรประเมินสภาพความเสี่ยงในการทำงาน และจัดทำ โครงการที่เหมาะสมสำหรับลูกจ้าง
- (ญ) การรักษาความลับ ลูกจ้างมีสิทธิในการเข้าถึงแฟ้มข้อมูลส่วนบุคคลและ ข้อมูลทางการแพทย์ของตนเอง แต่องค์กรลูกจ้างไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอดส์ ทั้งนี้ หากมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของสหภาพแรงงาน ให้ นำข้อกำหนดเกี่ยวกับการรักษา ความลับและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการได้รับความยินยอมของผู้ที่ เกี่ยวข้อง ที่กำหนดไว้ในข้อแนะเรื่องการบริการอาชีวอนามัย ฉบับที่ 171 พ.ศ.2528 มาใช้ปฏิบัติ
- (ฎ) ลูกจ้างในภาคแรงงานนอกระบบ ลูกจ้างและองค์กรลูกจ้าง ควรขยาย กิจกรรมให้ครอบคลุมกลุ่มลูกจ้างนอกระบบ โดยร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จะทำได้ และริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วย แก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดและการลดผลกระทบจากโรคเอดส์

- (ฎ) กลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ ลูกจ้างและองค์กรลูกจ้างควรมั่นใจว่าปัจจัยที่จะนำไปสู่การเพิ่มโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อของลูกจ้างบางกลุ่มนั้น ได้ถูกหยิบยกและหารือร่วมกับนายจ้าง
- (ฐ) สนับสนุนให้มีการให้คำปรึกษาและการตรวจเลือดเอ็ดส์โดยสมัครใจแบบนิรนาม ลูกจ้างและองค์กรลูกจ้างควรทำงานร่วมกับนายจ้างเพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้มีการให้คำปรึกษาและการตรวจเลือดเอ็ดส์โดยสมัครใจและเป็นความลับ
- (ฑ) ความร่วมมือกับนานาชาติ องค์กรลูกจ้างควรสร้างความสัมพันธ์กับนานาประเทศ โดย ร่วมมือกับองค์กรระดับหน่วยงาน ภูมิภาค และนานาชาติเพื่อชูประเด็นเรื่องเอ็ดส์กับการทำงาน และผสมผสานเรื่องโรคเอ็ดส์เข้าในการรณรงค์ด้านสิทธิแรงงาน

6. การป้องกันโดยการให้ข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้

โครงการให้ข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นในการหยุดยั้งการแพร่ระบาดของโรคเอ็ดส์และส่งเสริมความเข้าใจให้ความเป็นธรรมต่อลูกจ้างที่ติดเชื้อ การให้ความรู้ที่ได้ผลจะสามารถทำให้ลูกจ้างป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอ็ดส์ ลดความกังวล ลดการตั้งข้อรังเกียจ ลดความระส่ำระสายในสถานประกอบการ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม โครงการให้ความรู้ควรผ่านการหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐ นายจ้าง ลูกจ้าง หรือผู้แทน เพื่อส่งเสริมให้ทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ การให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ควรดำเนินการในหลายรูปแบบ ไม่เฉพาะแต่การฝึกอบรมเท่านั้น การให้ความรู้ทางไกลเป็นสิ่งจำเป็น โครงการให้ความรู้ควรมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะกลุ่มให้สอดคล้องกับวัย เพศ วิถีชีวิตทางเพศ ลักษณะเฉพาะของกลุ่ม และพฤติกรรมเสี่ยง ตลอดจนบริบททางด้านวัฒนธรรม และพบว่า การให้ความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้ที่รับเชื้อเอ็ดส์มีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมดำเนินการให้ความรู้

6.1 การให้ข้อมูลและการรณรงค์สร้างความตระหนัก

- (ก) แผนงานการให้ข้อมูลข่าวสาร ควรเชื่อมโยงประสานกับแผนงานรณรงค์โรคเอ็ดส์ในระดับชุมชน หน่วยงาน ภูมิภาค หรือระดับชาติ แผนงานให้

ข้อมูลข่าวสารควรมีความถูกต้อง มีข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับวิธีการแพร่ของเชื้อเอดส์ ว่าสามารถแพร่เชื้อและไม่แพร่เชื้อได้อย่างไร เพื่อขจัดความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับโรคเอดส์ การป้องกัน การติดเชื้อเอดส์ ข้อมูลด้านยา ผลกระทบของเอดส์ต่อบุคคล การดูแล การช่วยเหลือและการบำบัด

- (ข) ในทางปฏิบัติ แผนงานการรณรงค์และให้ข้อมูลข่าวสาร ควรบูรณาการ หรือผสมผสานเข้าไปในนโยบายแผนงานด้านการให้ความรู้และการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่แล้ว เช่นเดียวกับแผนงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และกลยุทธ์ด้านการไม่เลือกปฏิบัติ

6.2 แผนงานการให้ความรู้

- (ก) กลยุทธ์การให้ความรู้ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการหารือร่วมกันระหว่าง นายจ้าง ลูกจ้างหรือผู้แทนตามความเหมาะสม รวมทั้งภาครัฐ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ผู้ให้คำปรึกษาและผู้ให้การดูแล โดยวิธีการให้การศึกษาคควรเป็น กระบวนการที่มีการปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วม เท่าที่จะทำได้
- (ข) กิจกรรมการให้ความรู้ควรดำเนินการในช่วงโง่งทำงาน และมีสื่อการศึกษา แก่พนักงานได้ใช้ประโยชน์นอกสถานที่ทำงานด้วย และหากมีโครงการ อบรมให้ความรู้ ให้ถือว่าการเข้ารับการอบรมเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดใน การทำงานด้วย
- (ค) หากมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ควรจะมีการดำเนินการต่อไปนี้
- จัดกิจกรรมให้แต่ละบุคคลได้ประเมินความเสี่ยงที่พวกเขาต้อง เผชิญทั้งในระดับบุคคลและฐานะสมาชิกของกลุ่ม) และวิธีลดความ เสี่ยงโดยกระบวนการตัดสินใจ มีทักษะในการต่อรองการสื่อสาร รวม ทั้งการให้ความรู้ การป้องกันและให้คำปรึกษา
 - ควรเน้นเป็นพิเศษสำหรับกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงและปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ เช่น กลุ่มคนทำงานที่ต้องมีการโยกย้าย เคลื่อนที่ ซึ่งทำให้กลุ่มคน เหล่านี้มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเพิ่มขึ้น
 - ให้ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทาง การแพร่ระบาดของโรคเอดส์และวิธีการแพร่ ระบาดที่ผ่านทาง การฉีดยาเสพติด

- ส่งเสริมการพูดคุยหารือร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ องค์กรนายจ้าง และ องค์กรลูกจ้าง จากประเทศเพื่อนบ้านและในระดับภูมิภาค
- ส่งเสริมความตระหนักเรื่องโรคเอดส์ในงานฝึกอบรมวิชาชีพที่จัดโดย ภาครัฐและสถานประกอบการ โดยความร่วมมือขององค์กรลูกจ้าง
- ส่งเสริมการรณรงค์ที่เน้นกลุ่มลูกจ้างอายุน้อยและกลุ่มแรงงานสตรี
- ให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อกลุ่มแรงงานสตรีซึ่งมีความเสี่ยงต่อการ ติดเชื้อเอดส์ และเน้นกลยุทธ์การป้องกันเพื่อให้สามารถลดความ เสี่ยงต่อการติดเชื้อ (ดูหมวด6.3)
- เน้นความเข้าใจว่าการติดเชื้อเอดส์นั้น ไม่สามารถติดต่อจากการ สัมผัสภายนอก ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องแยกผู้ที่มีเลือดบวกเอดส์ หรือ รังเกียจกีดกัน แต่ควรช่วยเหลือและดูแลให้อยู่ในสถานประกอบการ มากกว่า
- อธิบายถึงผลกระทบของไวรัสที่ทำให้ร่างกายอ่อนแอและความจำเป็น ที่ลูกจ้างต้องให้ความเห็นอกเห็นใจและไม่เลือกปฏิบัติต่อลูกจ้างที่ติด เชื้อเอดส์
- ให้ลูกจ้างมีโอกาสอภิปรายถึงปฏิกิริยาและอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากการ ติดเชื้อเอดส์
- สอนพนักงาน (โดยเฉพาะกลุ่มที่ทำงานด้านดูแลสุขภาพ) เกี่ยวกับ ระบบการป้องกัน การ ติดเชื้อแบบครอบคลุม และให้ความรู้เกี่ยวกับ ขั้นตอนการปฏิบัติงานในกรณีที่ต้องสัมผัสเชื้อ
- ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการบำบัดรักษาโรคติดต่อทางเพศ สัมพันธ์และวัณโรคโดยการให้ความรู้ดังกล่าวไม่ใช่เป็นเพราะทั้ง 2 กรณีมีความเกี่ยวข้องกับโรคเอดส์เท่านั้น แต่เพราะเป็นโรคที่รักษาได้ จึงเป็นการส่งเสริมสุขภาพลูกจ้างโดยทั่วไป
- ส่งเสริมสุขอนามัยและโภชนาการที่เหมาะสม
- ส่งเสริมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับการ ใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง
- กระตุ้นให้มีการให้ความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนและกิจกรรมการให้ ความรู้อย่างไม่เป็นทางการ

- ให้มีการกำกับดูแลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการประเมิน ทบทวนและปรับปรุงโครงการตามความจำเป็น

6.3 แผนงานด้านบทบาทหญิงชาย

- (ก) ทุกแผนงานควรคำนึงถึงบทบาทหญิงและชาย เช่นเดียวกับเชื้อชาติ เพศดิกรรรมทางเพศ โดยรวมกลุ่มทั้งหญิงและชาย หรือแยกกลุ่มหญิงและชายตามความแตกต่างในชนิดและระดับความเสี่ยงของลูกจ้างชายและหญิง
- (ข) ข้อมูลที่ให้แก่กลุ่มผู้หญิง ต้องสร้างความตื่นตัว เพื่ออธิบายถึงระดับ ความเสี่ยงการติดเชื้อของผู้หญิงที่มีมากกว่าชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่ม ลูกจ้างหญิง
- (ค) ในการให้ความรู้ ควรช่วยให้ทั้งหญิงและชายเข้าใจและมีบทบาทต่อ ประเด็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มีไม่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการจ้าง งาน และสภาพการณ์ส่วนบุคคล เช่น การถูกทำร้าย ความรุนแรง ซึ่งควร ได้รับการหยิบยกเป็นประเด็นเฉพาะ
- (ง) ควรช่วยให้ผู้หญิงเข้าใจถึงสิทธิของตนเอง ทั้งในและนอกสถานประกอบการ และสร้างเสริมพลังอำนาจของผู้หญิงในการป้องกันตนเอง
- (จ) การให้ความรู้สำหรับผู้ชาย ควรสร้างความตระหนัก การประเมินความเสี่ยง และกลยุทธ์ในการส่งเสริมความรับผิดชอบของผู้ชายในการป้องกันโรคเอดส์
- (ฉ) พัฒนาโครงการเฉพาะกลุ่มชายรักชาย โดยมีการหารือกับลูกจ้างกลุ่มนี้ หรือผู้แทน

6.4 การเชื่อมโยงกับแผนส่งเสริมสุขภาพ

แผนการให้ความรู้ควรเชื่อมโยงกับแผนส่งเสริมสุขภาพอื่นๆ ใน สถานประกอบการ เช่น เรื่องสารเสพติด ความเครียด และอนามัยเจริญพันธุ์ องค์การลูกจ้างที่มีอยู่หรือคณะกรรมการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการ ทำงาน ควรจัดรณรงค์สร้างความตระหนักเรื่องเอดส์และแผนการให้ความรู้ การเชื่อมโยงแผนส่งเสริมสุขภาพนั้นควรเน้นประเด็นความเสี่ยงสูงต่อการใช้ เข็มฉีดยาร่วมกันในกลุ่มผู้ฉีดยาเสพติด รวมทั้งอาการเฝ้าระวังจากการเสพยา แอลกอฮอล์ ที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ

6.5 มาตรการในทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

- (ก) ลูกจ้างควรได้รับข้อมูลที่สร้างความตระหนัก ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย เกี่ยวกับกลยุทธ์การลดโอกาสเสี่ยงและควรจัดให้มีถุงยางอนามัยไว้บริการด้วย
- (ข) จัดให้มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวินิจฉัยและรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวัคซีนโรคแต่เนิ่นๆรวมทั้งการจัดหาเข็มฉีดยาที่ปลอดภัยเพื่อการแลกเปลี่ยนเข็มและกระบอกฉีดยา หรือให้ข้อมูลว่าจะสามารถหาได้จากแหล่งใด
- (ค) สำหรับลูกจ้างหญิงที่มีความจำเป็นด้านการเงิน ควรให้มีกลยุทธ์ที่จะเสริมรายได้ร่วมด้วย ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมที่สร้างรายได้ วิธีการลดหย่อนภาษี และการช่วยเหลือด้านค่าจ้าง

6.6 แผนงานสู่ชุมชน

นายจ้าง ลูกจ้างและผู้แทน ควรกระตุ้นและส่งเสริมการให้ความรู้ในการป้องกันและจัดการด้านเอ็ดส์ภายในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียน ควรส่งเสริมการจัดโครงการออกสู่ชุมชน เพราะจะช่วยให้ชุมชนได้มีโอกาสให้ข้อคิดเห็นและส่งเสริมสวัสดิภาพของลูกจ้างที่ติดเชื้อเอ็ดส์โดยไม่ให้มีการแบ่งแยกกีดกัน ขับไล่ ไล่ออกสิทธิ แผนงานดังกล่าวควรดำเนินการร่วมกับองค์กรท้องถิ่นและองค์กรระดับชาติ

7. การฝึกอบรม

การจัดฝึกอบรม ควรจัดทำขึ้นและประยุกต์ใช้ฝึกอบรมในกลุ่มต่างๆ เช่น นายจ้าง หัวหน้างาน เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล ลูกจ้างและผู้แทนลูกจ้าง ผู้ถ่ายทอดความรู้แก่วิทยากรทั้งชายและหญิง อาสาสมัครเพื่อนช่วยเพื่อน เจ้าหน้าที่ด้านอาชีวอนามัย และเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงาน โดยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมสามารถหาได้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สถานประกอบการแสวงหาแหล่งสนับสนุนจากแผนงานเอ็ดส์แห่งชาติหรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการขอรับการสนับสนุนวิทยากร หรือขอส่งคนเข้ารับการอบรม อุปกรณ์การฝึกอบรมอาจมีความหลากหลายเพราะมาจากหลายๆแหล่ง จึงควรมีการนำมาปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มและสถานการณ์ที่แตกต่างกันระหว่างชายและหญิง วิทยากร

ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ควรได้รับการอบรมเพื่อให้สามารถดำเนินการต่อกรณี
อคติของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมของ
กลุ่มชนดั้งเดิม หรือวิถีชีวิตทางเพศ ทั้งนี้ การฝึกอบรมควรใช้กรณีตัวอย่างและ
สื่อประกอบที่ดี และวิทยากรผู้ที่จะทำหน้าที่ถ่ายทอดที่ดีได้แก่กลุ่มของพวกเขา
เองหรือกลุ่มอาสาสมัครเพื่อนช่วยเพื่อนในทุกระดับ อนึ่ง การฝึกอบรมต่างๆ ดัง
กล่าวควรจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานฝึกอบรมประจำปีของสถานประกอบ
การและควรจัดทำขึ้นโดยการหารือกับผู้แทนลูกจ้าง

7.1 การฝึกอบรมผู้บริหาร หัวหน้างาน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล

นอกจากการมีส่วนร่วมในการอบรมและให้ความรู้แก่ลูกจ้างทั้งหมดแล้ว
หัวหน้างานและผู้บริหารควรได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ โดยการฝึกอบรม
เพื่อให้สามารถดำเนินงานต่อไปนี้

- อธิบาย และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับนโยบายเอดส์ในสถาน
ประกอบการได้
- มีความเข้าใจเรื่องเอดส์อย่างถูกต้องและสามารถช่วยแก้ไขความ
เข้าใจที่ผิดๆ ของลูกจ้างเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อเอดส์ใน
สถานประกอบการ
- เข้าใจและหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดูแลพนักงานติดเชื้อ เพื่อให้
พนักงานสามารถทำงานต่อไปได้นานๆ
- ดูแลและจัดการพฤติกรรมในองค์กรไม่ให้มีการปฏิบัติแบ่งแยกกีดกัน
หรือทำให้เกิดการรังเกียจ ลูกจ้างที่ติดเชื้อ
- ให้คำแนะนำเกี่ยวกับบริการสุขภาพและสิทธิประโยชน์ทางสังคมของ
หน่วยงานต่างๆ

7.2 การฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อนช่วยเพื่อน

อาสาสมัครเพื่อนช่วยเพื่อน ควรได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษ โดยมี
วัตถุประสงค์ดังนี้

- ให้ความรู้อย่างเพียงพอเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการป้องกันเอดส์เพื่อให้
สามารถถ่ายทอดข้อมูลแก่เพื่อนพนักงานในรูปแบบต่างๆ ตามแผน
งานให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ของสถานประกอบการ
- ให้ความรู้ละเอียดอ่อนต่อประเด็น เชื้อชาติ วิถีชีวิตทางเพศ บทบาท

หญิงชาย และวัฒนธรรมในการถ่ายทอดความรู้แก่กลุ่มดังกล่าว

- สามารถเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากนโยบายที่มีอยู่ในสถานประกอบการ เช่น การล่งละเมิดทางเพศ หรือนโยบายเกี่ยวกับคนพิการในสถานประกอบการ
- สามารถทำให้เพื่อนร่วมงานระบุปัจจัยต่างๆ ในวิถีชีวิตของตนเองที่นำไปสู่อิทธิพลต่อการติดเชื้อเอชไอวี
- สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนพนักงานที่ติดเชื้อเอชไอวี เกี่ยวกับการดูแลและการปฏิบัติตน

7.3 การฝึกอบรมผู้แทนลูกจ้าง

ผู้แทนลูกจ้างควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อที่จะทำให้ผู้แทนลูกจ้างมีความสามารถดังนี้

- สามารถอธิบายและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับนโยบายเอชไอวีในสถานประกอบการได้
- สามารถทำหน้าที่วิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่ลูกจ้างตามแผนงานฝึกอบรมวิทยากร
- คอยดูแลพฤติกรรมคนในองค์กรไม่ให้มีการปฏิบัติแบ่งแยกกีดกันและรังเกียจผู้ติดเชื้อ
- ให้ความช่วยเหลือและเป็นผู้แทนลูกจ้างที่เจ็บป่วยจากโรคเอชไอวีเพื่อให้ได้รับการดูแลตามสมควรเมื่อได้รับการร้องขอ
- ให้คำปรึกษาแก่ลูกจ้างในการระบุและลดพฤติกรรมเสี่ยงในชีวิตประจำวันของตน
- ถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดีเพื่อสร้างความเข้าใจแก่พนักงานเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคเอชไอวี
- ให้ยึดมั่นว่าข้อมูลเกี่ยวกับลูกจ้างที่ติดเชื้อเอชไอวีจะถูกเก็บเป็นความลับ

7.4 การฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย

เพื่อให้ลูกจ้างทุกคนได้รับข้อมูลข่าวสารและการศึกษาด้านเอชไอวีโดยตรงอย่างใกล้ชิด เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย ควรได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษ เพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้

- มีความรู้เพียงพอเพียงเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการป้องกันเพื่อให้สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความรู้แก่ลูกจ้างได้
- สามารถประเมินสภาพแวดล้อมการทำงานและระบุวิธีการทำงานหรือสภาพการทำงานที่ควรปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงเพื่อลดโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ของลูกจ้าง
- ตรวจสอบว่านายจ้างได้จัดหาและดูแลสภาพแวดล้อมการทำงานและขั้นตอนการปฏิบัติที่ถูกต้องสุขอนามัยและปลอดภัยต่อลูกจ้าง รวมถึงขั้นตอนการปฐมพยาบาลที่ปลอดภัย
- สร้างความมั่นใจว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอดส์ จะถูกเก็บรักษาเป็นความลับอย่างเคร่งครัด เช่นเดียวกับข้อมูลทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับลูกจ้างโดยตรง และสามารถเปิดเผยข้อมูลได้เฉพาะกรณีที่กำหนดไว้ตามแนวปฏิบัติขององค์การแรงงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างเท่านั้น
- ให้คำปรึกษาแก่ลูกจ้างในการระบุและลดพฤติกรรมเสี่ยงในวิถีชีวิตของตน
- ให้บริการส่งต่อไปรับบริการทางการแพทย์ทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการเพื่อช่วยเหลือตามความจำเป็น

7.5 การฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงาน และ/หรือ เจ้าหน้าที่ตรวจสถานประกอบการ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ตรวจแรงงานหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสถานประกอบการมีวิธีการและศักยภาพเพียงพอในการทำหน้าที่ให้คำแนะนำ บังคับใช้ระเบียบ/กฎหมาย และให้คำปรึกษา ให้ได้รับผลสำเร็จอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันเอดส์ในสถานประกอบการ เพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตรวจแรงงานควรได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษในด้านกลยุทธ์การป้องกันเอดส์และการคุ้มครองในสถานประกอบการ การฝึกอบรมควรมีประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานสากลที่เกี่ยวข้อง เช่น อนุสัญญาเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ (การจ้างงานและอาชีพ) ปี พ.ศ. 2501 (ฉบับที่ 111) ตลอดจนกฎหมายของประเทศ และระเบียบข้อบังคับต่างๆ

- วิธีการเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับเอดส์ในกลุ่มลูกจ้างและผู้บริหาร
- วิธีการสอดแทรกหัวข้อเกี่ยวกับโรคเอดส์เข้าไปในการบรรยายสรุปหรือหลักสูตรการฝึกอบรมประจำของสถานประกอบการเกี่ยวกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัย
- วิธีการช่วยเหลือลูกจ้างเพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่พึงมี เช่น วิธีการกรอกแบบฟอร์มเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิด้านกฎหมายต่างๆ
- วิธีการระบุถึงการละเมิดและขาดการปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิของลูกจ้างที่ติดเชื้อเอดส์
- ทักษะในเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเอดส์ในสถานประกอบการ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาทางระบาดวิทยาหรือผลกระทบของสังคมและการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติฉบับนี้

7.6 การฝึกอบรมลูกจ้างที่ต้องทำงานสัมผัสกับเลือดและสารคัดหลั่งต่างๆ จากร่างกาย

ลูกจ้างทั้งหมด ควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับขั้นตอนการควบคุมการติดเชื้อที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุและการปฐมพยาบาลในสถานประกอบการ ซึ่งควรมีแผนงานเพื่อให้มีการฝึกอบรมดังนี้

- การปฐมพยาบาล
- ระบบการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบคลุมจากรวด เพื่อลดความเสี่ยงต่อการสัมผัสเลือดและสารคัดหลั่งต่างๆ จากร่างกาย (ดูภาคผนวก II)
- การใช้อุปกรณ์ป้องกัน
- ขั้นตอนที่ถูกต้องในการปฏิบัติในสถานการณ์ที่ต้องสัมผัสเลือดหรือสารคัดหลั่งจากร่างกาย
- สิทธิได้รับการชดเชยกรณีที่ได้รับอุบัติเหตุขณะปฏิบัติงาน

ควรเน้นย้ำว่าการนำระบบการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อมาใช้นั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องเกี่ยวข้องข้องกับการมีหรือคาดว่าจะมีผู้ติดเชื้ออยู่ในสถานประกอบการ

8. การตรวจคัดกรองเพื่อหาผู้ติดเชื้อเอดส์

สถานประกอบการไม่ควรดำเนินการตรวจเพื่อหาการติดเชื้อเอดส์ในสถานประกอบการ ยกเว้นกรณีที่จำเป็นตามที่ระบุไว้ในแนวปฏิบัติฉบับนี้ การตรวจนั้นเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีของลูกจ้าง ซึ่งผลการตรวจอาจจะถูกเปิดเผยและถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด และการที่ลูกจ้างยินยอมให้ตรวจนั้นอาจไม่ได้เป็นการตัดสินใจอย่างอิสระเสมอไป และอาจจะไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงหรือเข้าใจถึงผลกระทบจากการตรวจ การตรวจหาการติดเชื้อเอดส์ควรดำเนินการอย่างเป็นความลับ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะเข้ารับการตรวจ และดำเนินการโดยบุคลากรที่เหมาะสมและมีการรักษาผลการตรวจเป็นความลับอย่างเคร่งครัด

8.1 ข้อห้ามในการสรรหาบุคคลและการจ้างงาน

ไม่ควรมีการตรวจหาการติดเชื้อเอดส์ในกระบวนการสรรหาบุคคลหรือในการต่ออายุการจ้างงาน การตรวจสุขภาพร่างกายใดๆก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการตรวจก่อนการจ้างงานหรือการตรวจร่างกายปกติของลูกจ้าง ก็ไม่ควรจะมีข้อบังคับให้ตรวจหาการติดเชื้อเอดส์ร่วมด้วย

8.2 ข้อห้ามเกี่ยวกับการทำประกัน

- (ก) ไม่ควรมีการตรวจหาการติดเชื้อเอดส์ในระบบสวัสดิการสังคม การทำประกันชีวิต กองทุนประกันสังคม และการประกันสุขภาพ
- (ข) บริษัทประกัน ไม่ควรให้มีการตรวจหาการติดเชื้อเอดส์เพื่อใช้ในการตัดสินใจทำประกันสถานประกอบการ บริษัทประกันควรประมาณการรายจ่ายและรายรับ และคำนวณสถิติประกันภัย บนพื้นฐานข้อมูลเชิงระบาดวิทยาของประชากรโดยรวม
- (ค) นายจ้างไม่ควรสนับสนุนให้มีการตรวจใดใดเพื่อจุดมุ่งหมายของการประกัน และข้อมูลที่มีอยู่ควรเก็บรักษาข้อมูลที่สถานประกอบการมีอยู่เป็นความลับ

8.3 การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา

การเฝ้าระวังการติดเชื้อเอดส์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงระบาดวิทยา อาจดำเนินการได้ในสถานประกอบการ โดยต้องกระทำตามหลักจริยธรรมการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ จริยธรรมของวิชาชีพ และการคุ้มครองสิทธิและรักษาความลับ

ส่วนบุคคล หากมีการทำวิจัยดังกล่าว ควรต้องหารือและบอกกล่าวให้ลูกจ้างและนายจ้างทราบ ข้อมูลที่ได้รับต้องไม่ถูกนำไปใช้เพื่อให้เกิดการแบ่งแยกกีดกันของบุคคลหรือกลุ่มคน และการตรวจหาการติดเชื้อควรจะเป็นแบบนิรนาม โดยผลการดำเนินงานจะไม่สามารถนำไประบุสถานะการติดเชื้อของลูกจ้างคนหนึ่งคนใดได้

8.4 การตรวจโดยสมัครใจ

ในบางสถานการณ์ลูกจ้างมีความประสงค์ที่จะขอตรวจหาการติดเชื้อเอดส์ซึ่งอาจอยู่ในแผนงานการตรวจโดยสมัครใจ โดยปกติการตรวจแบบนี้จะดำเนินการโดยหน่วยบริการสาธารณสุขที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งอยู่นอกสถานประกอบการ การตรวจจะกระทำได้ต่อเมื่อเป็นความต้องการของลูกจ้างและมีการแสดงความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร และด้วยข้อแนะนำจากผู้แทนลูกจ้างตามที่ร้องขอ ซึ่งต้องดำเนินการโดยบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความเคร่งครัดต่อการรักษาความลับ ส่วนสำคัญของ การตรวจคือ ความเข้าใจในเรื่องบทบาทของหญิงและชาย การให้คำปรึกษา ก่อนและหลังการตรวจเลือด เพื่อช่วยให้ลูกจ้างเข้าใจหลักการและจุดมุ่งหมายของการตรวจหาการติดเชื้อเอดส์ และรับรู้ถึงผลดี ผลเสียและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหลังการตรวจ

8.5 การตรวจเลือดและการบำบัดหลังจากการสัมผัสเชื้อจากการทำงาน

- (ก) เมื่อมีโอกาสเสี่ยงต่อการสัมผัสเลือด สารคัดหลั่ง หรือเนื้อเยื่อ สถานประกอบการควรมีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการไว้เพื่อให้สามารถลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้นจากการทำงาน
- (ข) กรณีที่ลูกจ้างเกิดการสัมผัสกับสารคัดหลั่งที่อาจทำให้ติดเชื้อ (เช่น เลือดของเหลวจากร่างกาย เนื้อเยื่อ) ภายในสถานประกอบการ ลูกจ้างควรได้รับคำปรึกษาทันทีเพื่อจัดการกับอุบัติการณ์นั้นๆ ซึ่งอาจรวมถึงการรักษาความจำเป็นในการตรวจหาการติดเชื้อเอดส์ การป้องกันล่วงหน้า รวมทั้งการส่งต่อสถานบริการทางการแพทย์ จากนั้น ควรติดตามผลการประเมินความเสี่ยง และให้ข้อแนะนำด้านสิทธิตามกฎหมายรวมทั้งขั้นตอนการได้รับค่าชดเชย

9. การดูแลและการช่วยเหลือ

ความเอื้ออาทร การดูแล ช่วยเหลือ เป็นส่วนสำคัญที่ควรชี้ นำให้สถานประกอบการมีบทบาทต่อการแก้ไขปัญหาเอดส์ในสถานประกอบการ ควรสร้างกลไกที่ช่วยกระตุ้นให้มีการเปิดกว้าง ยอมรับและช่วยเหลือลูกจ้างที่เปิดเผยสถานภาพการติดเชื้อของตนเอง และสร้างความมั่นใจว่าลูกจ้างที่ติดเชื้อจะไม่ถูกแบ่งแยกก็ดกัน ทุกรังเกียจเดียดฉันท์ ทั้งนี้เพื่อลดผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ สถานประกอบการควรพยายามจัดให้มีการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือทางสังคมในรูปแบบต่างๆ แก่ลูกจ้างที่ติดเชื้อและได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ และหากมีหน่วยบริการสุขภาพในสถานประกอบการ ก็ควรจัดให้มีการบำบัดรักษาตามสมควร และหากไม่มีหน่วยบริการสุขภาพในสถานประกอบการ ลูกจ้างควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ให้บริการนอกสถานประกอบการที่ลูกจ้างและครอบครัว โดยเฉพาะเด็กๆ ในครอบครัวสามารถขอรับความช่วยเหลือได้

9.1 ความเท่าเทียมกันเหมือนโรคเจ็บป่วยร้ายแรงอื่นๆ

- (ก) การติดเชื้อเอดส์ และโรคเอดส์ ควรได้รับการดูแลในสถานประกอบการไม่น้อยไปกว่าการเจ็บป่วยร้ายแรงจากโรคอื่นๆ
- (ข) ลูกจ้างที่ติดเชื้อเอดส์ควรได้รับการปฏิบัติดูแลในด้านสิทธิประโยชน์ ค่าชดเชย และการช่วยเหลือตามสมควร ไม่น้อยไปกว่าลูกจ้างที่เจ็บป่วยร้ายแรงจากโรคอื่นๆ
- (ค) ตราบที่ลูกจ้างมีสุขภาพแข็งแรงสามารถทำงานได้ตามสภาพการจ้างงานที่เหมาะสม ลูกจ้างเหล่านั้นควรได้รับความมั่นคงในการทำงานตามปกติ และมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน

9.2 การให้คำปรึกษา

- (ก) นายจ้างควรกระตุ้นให้ลูกจ้างติดเชื้อเอดส์ได้ใช้บริการการให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก หรือหากในสถานประกอบการมีหน่วยบริการด้านอาชีวอนามัย บริการสุขภาพ หรือโครงสร้างอื่นที่มีความชำนาญ สามารถให้คำปรึกษาอย่างเป็นความลับได้ ก็ควรจัดให้

- (ข) เพื่อให้บังเกิดผล นายจ้างควรพิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้
- แสวงหาผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และบริการต่างๆ ที่มีในชุมชนหรือพื้นที่นั้นๆ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาด้านเอ็ดส์และการบำบัดรักษา
 - แสวงหาองค์กรชุมชนที่ดูแลด้านการแพทย์และด้านอื่นๆ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อลูกจ้างที่ติดเชื้อ
 - แนะนำให้ลูกจ้างได้ติดต่อกับแพทย์ หรือแนะนำให้พบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อเข้ารับบริการตรวจสุขภาพ และการบำบัดรักษา
- (ค) นายจ้างควรให้ลูกจ้างที่ติดเชื้อได้ทำงานตามสมควร เพื่อรับคำปรึกษาหรือรับการบำบัดรักษาได้ตามข้อกำหนดขั้นต่ำของประเทศ
- (ง) ลูกจ้างควรได้รับบริการให้คำปรึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและจัดให้สอดคล้องกับความจำเป็นและสภาพการณ์ที่แตกต่างระหว่างหญิงและชาย ซึ่งควรมีการประสานเครือข่ายภาครัฐ องค์กรลูกจ้างและผู้แทน ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการดังกล่าว
- (จ) ผู้แทนลูกจ้างควรช่วยเหลือลูกจ้างติดเชื้อให้ได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเมื่อได้รับการร้องขอ
- (ฉ) การบริการให้คำปรึกษาควรแจ้งให้ลูกจ้างได้ทราบถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับโดยชอบธรรมตามกฎหมายการประกันสังคม หรือความปลอดภัยในการทำงาน และการให้ความรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อช่วยให้ลูกจ้างจัดการกับปัญหาเอ็ดส์ได้
- (ช) ในสภาวะการณ์ที่ลูกจ้างสัมผัสเชื้อเอ็ดส์จากการทำงาน นายจ้างควรให้ลูกจ้างได้พักผ่อนตามสมควรเพื่อขอรับคำปรึกษา

9.3 การให้บริการด้านอาชีวอนามัยและบริการสุขภาพ

- (ก) นายจ้างบางรายอาจจะอยู่ในฐานะที่สามารถช่วยเหลือลูกจ้างให้เข้าถึงยาด้านไวรัสได้ หน่วยสุขภาพในสถานประกอบการควรเป็นฝ่ายดำเนินการโดยขอความร่วมมือจากภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้บริการสุขภาพแก่ลูกจ้างเพื่อให้สามารถป้องกันและจัดการต่อโรคเอ็ดส์และช่วยเหลือให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้

- (ข) การให้บริการดังกล่าวควรรวมถึงการจัดหายาด้านไวรัส การบำบัดรักษาอาการที่สัมพันธ์กับเอดส์ การให้คำปรึกษาด้านโภชนาการ และอาหารเสริม การลดความเครียด และการบำบัดรักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาสที่พบบ่อยๆ ได้รวมทั้งโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และวัณโรค

9.4 การประสานเครือข่ายกับกลุ่มช่วยเหลือตนเองและกลุ่มองค์กรชุมชน

นายจ้าง องค์กรลูกจ้าง และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครช่วยเหลือให้มีการจัดตั้งกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในสถานประกอบการหรือให้บริการส่งต่อลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ไปยังกลุ่มช่วยเหลือตนเองหรือองค์กรช่วยเหลือในชุมชน

9.5 สิทธิประโยชน์

- (ก) รัฐบาล โดยการหารือกับกลุ่มต่างๆ ในสังคม ควรสร้างความมั่นใจว่าสิทธิประโยชน์ภายใต้กฎหมายแห่งชาติและข้อบังคับต่างๆ ของลูกจ้างติดเชื้อเอดส์ จะได้รับไม่น้อยไปกว่าลูกจ้างที่เจ็บป่วยด้วยโรคอื่นๆ และควรศึกษาหารูปแบบใหม่ของสิทธิประโยชน์ที่มีความยั่งยืนและสอดคล้องกับธรรมชาติการดำเนินโรคที่เรื้อรังของเอดส์
- (ข) นายจ้าง องค์กรนายจ้างและองค์กรลูกจ้าง ควรพยายามดำเนินการเพื่อให้รัฐบาลปรับปรุงกลไกด้านสิทธิประโยชน์ที่มีอยู่เพื่อตอบสนองความจำเป็นของลูกจ้างติดเชื้อเอดส์ รวมถึงแผนการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือค่าจ้าง

9.6 ความครอบคลุมบริการด้านสวัสดิการสังคม

- (ก) รัฐบาล นายจ้าง องค์กรลูกจ้าง ควรดำเนินการทุกขั้นตอนเพื่อสร้างความมั่นใจว่า ความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างติดเชื้อเอดส์ และครอบครัวจะไม่ถูกตัดออกจากแผนงานสวัสดิการสังคมและด้านอาชีวอนามัย ความมั่นใจและความคุ้มครองควรครอบคลุมถึงกลุ่มลูกจ้างและครอบครัวที่เป็นกลุ่มอาชีพหรือมีสถานะทางสังคมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์
- (ข) ความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ดังกล่าวควรมีความเท่าเทียมกันระหว่างลูกจ้างที่ติดเชื้อเอดส์ และลูกจ้างที่เจ็บป่วยด้วยโรคอื่นๆ

9.7 ความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับ

- (ก) รัฐบาล บริษัทประกัน และนายจ้าง ควรสร้างความมั่นใจว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา การดูแลรักษา และการรับสิทธิประโยชน์ของลูกจ้าง จะถูกเก็บเป็นความลับเช่นเดียวกับข้อมูลทางการแพทย์ของลูกจ้างอื่นๆ โดยจำกัดให้สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้เฉพาะการปฏิบัติตามข้อแนะเกี่ยวกับการบริการด้านอาชีวอนามัย ปี 2528 ฉบับที่ 171
- (ข) ภาควิชาสาม เช่น ผู้ดูแลกองทุน ผู้บริหารของกองทุนประกันสังคมและงานอาชีวอนามัย ควรเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอชไอวีเป็นความลับเช่นเดียวกับข้อมูลทางการแพทย์ของลูกจ้าง ซึ่งเป็นไปตามแนวปฏิบัติขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้าง

9.8 แผนงานช่วยเหลือลูกจ้างและครอบครัว

- (ก) จากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ทำให้เกิดความจำเป็นในการจัดให้มีแผนงานช่วยเหลือลูกจ้างขึ้นในสถานประกอบการ หรือขยายบริการให้ลูกจ้างเสมือนหนึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัวที่ควรให้การดูแลช่วยเหลือและครอบคลุมไปถึงสมาชิกในครอบครัวของลูกจ้าง ทั้งนี้ ควรดำเนินการโดยการหารือกับลูกจ้างและผู้แทน ตลอดจนเป็นความร่วมมือกับรัฐบาลองค์กรที่เกี่ยวข้องตามจำเป็นและตามทรัพยากรที่มีอยู่
- (ข) ในการจัดทำแผนงานดังกล่าว ควรตระหนักว่าโดยปกติผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้ที่เป็นเอดส์ และควรยอมรับถึงความจำเป็นพิเศษเฉพาะสำหรับหญิงตั้งครรภ์ นอกจากนี้ ยังควรตอบสนองต่อความจำเป็นของเด็กที่พ่อแม่เสียชีวิตจากโรคเอดส์และบางคนอาจถูกให้ออกจากโรงเรียน ถูกออกจากงาน กลายเป็นการเพิ่มความเปราะบางอ่อนไหวและอาจนำไปสู่ธุรกิจการขายบริการทางเพศ แผนงานดังกล่าวอาจสอดคล้องอยู่ในกิจกรรมของสถานประกอบการ หรืออาจว่าจ้างให้หน่วยงานอื่นมาดำเนินการแทน
- (ค) แผนงานช่วยเหลือครอบครัว ได้แก่
- การให้ลาโดยเหตุผลพิเศษ
 - ให้เข้าร่วมกิจกรรมในแผนงานให้ข้อมูลข่าวสารและการให้ความรู้

- บริการส่งต่อให้กลุ่มที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนและกลุ่มช่วยเหลือตัวเอง
- ช่วยเหลือลูกจ้างหรือสมาชิกในครอบครัวของลูกจ้างให้ทำงานอื่นทำ แต่ต้องไม่ถึงกับต้องหยุดเรียน
- มาตรการเฉพาะ เช่นสนับสนุนด้านการศึกษา การฝึกอาชีพและการฝึกงาน เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่พ่อแม่เสียชีวิตจากโรคเอดส์
- ประสานองค์กรที่เกี่ยวข้อง และองค์กรในชุมชนและโรงเรียนให้ลูกจ้างของลูกจ้างได้เข้าเรียน
- ช่วยเหลือทางการเงินทั้งทางตรงและทางอ้อม
- จัดการด้านการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วยและปัจจัยที่จำเป็นต่างๆ
- ให้ข้อมูล คำแนะนำและความช่วยเหลือด้านกฎหมาย
- ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วยและตาย เช่น การจัดการด้านการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วย การเตรียมการด้านพินัยกรรมและทายาท
- ช่วยเหลือครอบครัวในการติดต่อโครงการประกันสังคม และมาตรการประกันการเลี้ยงชีพที่มีอยู่
- การจัดเตรียมค่าใช้จ่ายล่วงหน้าของลูกจ้าง
- ให้คำชี้แจงครอบครัวเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานด้านสาธารณสุข หรือให้รายชื่อแนะนำหน่วยงานต่างๆ

การคุ้มครองทางสังคม กฎหมายแรงงาน และมาตรการการคุ้มครองในสถานประกอบการ ผู้ผลิตและคนงานในภาคนอกระบบโดยปกติไม่มีการจัดองค์กร (แม้ว่าสมาคมท้องถิ่นนอกระบบเหล่านั้นอาจรวมกันโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ) และส่วนใหญ่ก็อยู่นอกขอบเขตของการดำเนินการของสหภาพหรือองค์กรนายจ้าง)

ภาคผนวก I

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคเอดส์และ ผลกระทบที่เกี่ยวข้อง

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโรคเอดส์

โรคเอดส์เกิดจากภาวะการติดเชื้อเอชไอวี หรือ ไวรัสเอชไอวี (Human immunodeficiency virus - HIV) โรคนี้สามารถติดต่อโดยผ่านทางของเหลวจากร่างกาย เช่น เลือด น้ำอสุจิ น้ำจากช่องคลอด น้ำนม โดยติดต่อได้ 4 ทาง คือ (1) การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อโดยไม่ป้องกันซึ่งเป็นวิธีที่พบได้บ่อยที่สุด (2) ติดจากเลือดและผลิตภัณฑ์ของเลือด เช่น ติดเชื้อจากการถ่ายเลือด ปลูกถ่ายเนื้อเยื่อ อวัยวะ (3) การใช้เข็มหรืออุปกรณ์เจาะทิ่มแทงผิวหนังบนเพื่อน เช่น การฉีดยาเสพติดโดยใช้เข็มและกระบอกฉีดร่วมกัน และ (4) การติดต่อจากแม่สู่ลูกในระหว่างตั้งครรภ์หรือระหว่างคลอด หรือการให้นมแม่ เชื้อไวรัสเอดส์ไม่สามารถติดต่อได้โดยการสัมผัสร่างกายภายนอก การไอ การจาม การจูบ หรือการใช้ห้องน้ำร่วมกัน การใช้ภาชนะอาหารและการรับประทานอาหารร่วมกัน การเสิร์ฟเครื่องดื่มจากผู้ติดเชื้อ รวมทั้งยุงหรือแมลงกัด

เชื้อเอชไอวีจะทำให้ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมลง ทำให้ไม่สามารถต่อสู้กับเชื้อโรคต่างๆ ผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวีจะสามารถมีชีวิตอยู่ได้เป็นสิบปีหรือนานกว่านั้น โดยไม่มีอาการเจ็บป่วย แต่สามารถแพร่เชื้อไปสู่คนอื่นได้ เมื่อถึงระยะปรากฏอาการผู้ป่วยจะมีอาการอ่อนเพลีย อุดจากร่วงเรื้อรัง มีไข้เรื้อรัง ความจำเสื่อม น้ำหนักลด ใจเรื้อรัง โรคผิวหนังเรื้อรัง เป็นโรคเรื้อรัง ติดเชื้อในช่องปาก หรือต่อมน้ำเหลืองโต และอาจเจ็บป่วยด้วยโรคฉวยโอกาสชนิดต่างๆ เช่น มะเร็ง เยื่อหุ้มสมองอักเสบ ปอดบวม วัณโรค ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อร่างกายอ่อนแอ ในระยะนี้ผู้ป่วยส่วนใหญ่มักเสียชีวิต แม้จะมีกรวิจัยค้นคว้าวัคซีนแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ การใช้ยาต้านไวรัสจะช่วยให้การดำเนินของโรคช้าลงและช่วยให้มีชีวิตรอดยืนยาวขึ้น แต่ในปัจจุบันยายังคงมีราคาแพง ทำให้ผู้เดือดร้อนส่วนใหญ่ไม่สามารถหาซื้อยาได้ แต่สถานการณ์ดังกล่าวมีแนวโน้มที่ดีขึ้น เชื้อเอชไอวีเป็นเชื้อไวรัสที่อ่อนแอและสามารถดำรงอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่จำกัด เช่น สามารถเข้าร่างกายโดยผ่านบริเวณที่มีความชื้น และไม่สามารถผ่านผิวหนังที่ปกติไม่ฉีกขาด ดังนั้น ในการป้องกันจึงต้องสร้างความมั่นใจไม่ให้ไวรัสผ่านผิวหนังเข้าไปได้ เช่น การใช้ถุงยางอนามัย หรือใช้อุปกรณ์ป้องกัน เช่น หน้ากากหรือถุงมือ และการใช้เข็มหรืออุปกรณ์เจาะผิวหนังที่ไม่มีกปนเปื้อน เชื้อเอชไอวีถูกทำลายได้โดยฆ่าเชื้อผงซักฟอกชนิดเข้มข้น และน้ำร้อน (ดูภาคผนวก II)

ผลกระทบด้านประชากรและแรงงาน

เมื่อสิ้นปีพ.ศ. 2543 มีประชากรโลกกว่า 36 ล้านคนติดเชื้อเอดส์ โดยสองในสามอยู่ในตอนใต้ของทะเลทรายซาฮาราทางตอนล่างของทวีปแอฟริกา เท่าที่ผ่านมามีประชากรเกือบ 22 ล้านคนเสียชีวิตจากโรคเอดส์ โดยในรอบ 12 เดือนของปี 2543 มีผู้ป่วยเอดส์เสียชีวิตทั่วโลกประมาณ 3 ล้าน

ทุกภูมิภาคต่างก็ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ โดยมีจำนวนผู้ใหญ่และเด็กติดเชื้อในแอฟริกาประมาณ 25 ล้านคน ในทวีปเอเชียกว่า 6 ล้านคน ในละตินอเมริกาและหมู่เกาะแคริบเบียนเกือบ 2 ล้านคน ในทวีปอเมริกาเหนือประมาณ 1 ล้านคน ในยุโรปตะวันตก 5 แสนคน ในยุโรปตะวันออกและเอเชียกลางเกือบ 7 แสน 5 หมื่นคน และในแอฟริกาเหนือและตะวันออกกลาง เกือบ 5 แสนคน แม้รูปแบบการแพร่ระบาดมีความแตกต่างกันไป แต่ทุกภูมิภาคต่างก็มีอัตราการติดเชื้อที่สูงขึ้นตลอดมา

ผลกระทบจากการตายด้วยโรคเอดส์ต่อประชากรทั้งหมดของประเทศต่างๆ สามารถแสดงให้เห็นในทวีปแอฟริกา โดยในปี พ.ศ. 2553 ใน 29 ประเทศที่มีอัตราการความชุกของการติดเชื้อมากกว่าร้อยละ 2 จะมีประชากรลดลงถึง 50 ล้านคน เมื่อเทียบกับกรณีที่ไม่มีโรคเอดส์ ในด้านเพศและอายุชัยก็เกิดผลกระทบเช่นเดียวกัน โดยในหลายประเทศ ผู้หญิงมักติดเชื้อเมื่ออายุน้อยกว่าเพศชาย ในประเทศแอฟริกา กว่าครึ่งของผู้ติดเชื้อรายใหม่เป็นผู้หญิง มีอายุเฉลี่ยประมาณ 15-49 ปี และเป็นประชากรวัยแรงงาน ซึ่งจะทำให้สูญเสียกำลังแรงงานของครอบครัว สังคมและเศรษฐกิจ องค์การแรงงานระหว่างประเทศคาดการณ์ว่า ลูกจ้างกว่า 20 ล้านคนทั่วโลกติดเชื้อเอดส์ ขนาดของแรงงานในประเทศที่มีอัตราการความชุกของการติดเชื้อสูงจะลดลงระหว่าง 10 และ 30 เปอร์เซ็นต์ในปี พ.ศ.2563 เมื่อเทียบกับกรณีที่ไม่มีโรคเอดส์ เด็กจำนวน 14 ล้านคนสูญเสียพ่อ หรือแม่หรือทั้งพ่อและแม่ด้วยโรคเอดส์ และส่วนใหญ่ถูกออกจากโรงเรียน ต้องเข้าสู่ตลาดแรงงาน ก่อให้เกิดปัญหารุนแรงเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก

โรคเอดส์ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อบุคคลที่ติดเชื้อและครอบครัว รวมทั้งต่อชุมชนโดยรวมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อผู้สูงอายุและเด็กที่ต้องพึ่งพาผู้ติดเชื้อ ผลกระทบในระดับบุคคลและครัวเรือนส่งผลกระทบต่อสถานประกอบการและเศรษฐกิจของประเทศ การแพร่ระบาดได้ปรากฏในโลกแห่งการทำงานในหลายทาง เช่น กระทบต่อผลผลิต การแบ่งแยกก็เกิดขึ้นในการจ้างงาน ความไม่เสมอภาคด้านมิติหญิงชาย การใช้แรงงานเด็กสูงขึ้น และอื่นๆ ที่ทำลายทรัพยากรมนุษย์ แรงกดดันต่องานด้านสาธารณสุข ด้านประกันสังคม และคุณภาพด้านอาชีวอนามัยและสุขภาพในการทำงาน

สภาวะการณ์ที่ส่งเสริมต่อโอกาสการติดเชื้อ

ปัจจัยทั่วไป

โรคเอดส์แพร่ระบาดมากยิ่งขึ้นในสภาวะการณ์ที่เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมในสังคมถูกละเมิดสิทธิ รวมทั้งความเป็นพลเมืองและการเมืองที่ตีถุกละเลย ในด้านเศรษฐกิจ ความยากจนเป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะการไม่รู้หนังสือและการด้อยโอกาสของคนจน ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อมากขึ้น ความยากจนผลักดันให้ผู้ต้องหาต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของครอบครัวโดยการเข้าไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยและความแร้นแค้นอาหาร ที่อยู่อาศัย และสุขอนามัยที่ไม่ดีทำให้ผู้ติดเชื้อมีความอ่อนแอเข้าสู่ระยะป่วยเป็นโรคเอดส์ได้ง่ายขึ้น ในด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ ความไม่เสมอภาคในระดับบุคคลและการทำงาน อาจนำไปสู่ภาวะจำยอมของการมีเพศสัมพันธ์ที่ทำให้มีความเสี่ยง ตลอดจนทัศนคติและพฤติกรรมก็เป็นปัจจัยที่ทำให้มีความเสี่ยงมากขึ้น เชื้อเอดส์แพร่ระบาดได้โดยการใช้เข็มฉีดยาเสพติดที่ปนเปื้อนเชื้อ และมีหลักฐานว่ายาเสพติดและเหล้า ทำให้ความสามารถของคนในการป้องกันโดยมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและพฤติกรรมการเสพยาที่ปลอดภัยลดลง และการรังเกียจเคียดจัญท์ต่อผู้ที่มีเชื้อเอดส์ ทำให้คนเหล่านั้นไม่เปิดเผยตัว ซึ่งทำให้มีการแพร่กระจายมากขึ้น รวมทั้งแรงกดดันด้านวัฒนธรรมและการปฏิเสธเรื่องเกี่ยวกับการติดเชื้อในระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับชาติ ทำให้ยากต่อการวางแผนและแก้ไขปัญหาคืออย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับชุมชนและระดับบุคคล

ในด้านพลเมืองและการเมือง เช่น สถานการณ์ที่มีความขัดแย้ง ไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง กรอบกฎหมายและกลไกการบังคับใช้กฎหมายไม่ตีร่วมกับประเพณีสิทธิขององค์กรและการรวมตัวต่อองมีส่วนทำให้เกิดช่องว่างในการพัฒนาและเป็นการทำลายมาตรการส่งเสริมสุขภาพที่จำเป็น ในหลายประเทศที่มีระบบบริการสาธารณสุขที่ไม่ดี และถูกทำให้อ่อนแอจากการมีหนี้สินและการปรับโครงสร้าง ทำให้ไม่สามารถจัดบริการที่จำเป็นในด้านการดูแลรักษาและการป้องกัน

โดยสรุป บรรยากาศของการแบ่งแยกก็ตักัน และขาดการเคารพสิทธิมนุษยชน ทำให้ถูกจำกัดความสามารถต่อการติดเชื้อมากขึ้นและมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาเอดส์น้อยลง เพราะจะทำให้การตรวจเลือดโดยสมัครใจ การให้คำปรึกษา การบำบัดรักษา หรือรับความช่วยเหลือเป็นไปได้ยากขึ้น ซึ่งทำให้เขาเหล่านั้นไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการรณรงค์ส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันโรค

ปัจจัยที่ทำให้เพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อสำหรับกลุ่มคนงานบางกลุ่ม

สภาวะการณ์ของการทำงานบางประเภททำให้มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อมากกว่าการทำงานอื่นๆ โดยมีปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ เป็นเรื่องของพฤติกรรม ไม่ใช่เรื่องของอาชีพ โดยมีสิ่งบ่งชี้ได้ดังนี้

- การทำงานที่ต้องมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานที่ต้องเดินทางเป็นประจำ ทำให้ห่างจากคู่สมรสหรือคนรัก
- ทำงานในสภาพแวดล้อมที่โดดเดี่ยว มีข้อจำกัดด้านสัมพันธภาพทางสังคม และข้อจำกัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณสุข
- สภาพการทำงานที่มีเพศเดียวและสภาพความเป็นอยู่ที่อยู่ท่ามกลางผู้ชาย
- สภาวะการณ์ที่ลูกจ้างไม่สามารถควบคุมการป้องกันการติดเชื้อ
- ทำงานในสภาพที่ถูกปกครองจากผู้ชาย โดยผู้หญิงเป็นคนกลุ่มเล็ก
- ทำงานที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายจากการทำงาน เช่น สัมผัสกับเลือด ผลิตภัณฑ์จากเลือดและของเหลวจากร่างกาย การถูกเข็มตำและสัมผัสกับเลือดที่ติดเชื้อ โดยที่ไม่ได้มีการนำเอาระบบการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลมาใช้หรืออุปกรณ์ไม่เพียงพอ

นอกจากนี้ยังรวมถึงภาวะที่ไม่มีการทำงาน เพื่อครอบคลุมลูกจ้างที่ว่างงาน ซึ่งอยู่รวมกันเป็นกลุ่มในเมืองโดยหวังจะได้งานซึ่งให้รายได้เพียงเล็กน้อย ทำให้มีแรงกดดันต่อการติดเชื้อเอชไอวีได้ง่ายขึ้น รวมทั้งผู้อพยพและผู้อาศัยในค่ายผู้ลี้ภัย ซึ่งมีความรู้สึกโดดเดี่ยวและถูกทอดทิ้ง จึงอาจทำให้หันเหสู่เรื่องเพศหรือถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหญิงที่ถูกทอดทิ้งให้ดูแลลูกๆ อยู่ตามลำพัง

ความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับภาคแรงงานนอกระบบ¹

คนงานนอกระบบได้รับความทุกข์ร้อนจากผลกระทบจากโรคเอดส์เช่นเดียวกับประชากรแรกได้แก่ คนงานเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขหรือสิทธิประโยชน์ด้านการคุ้มครองทางสังคมเหมือนกับคนงานในระบบที่มีการจ้างงาน ประการที่สอง มีลักษณะงานที่ไม่แน่นอน หรือไม่มีหลักประกันด้านการเงิน และ

1 ตามรายงานของผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งรายงานต่อที่ประชุมแรงงานนานาชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2534 ให้ความหมายของภาคนอกระบบว่าเป็นหน่วยผลิตที่มีขนาดเล็กและจำหน่ายสินค้าและบริการ และประกอบด้วย ความเป็นอิสระ ผู้ผลิตที่มีการจ้างงานในเขตเมืองในประเทศกำลังพัฒนา บางส่วนจะมีการจ้างงานในครอบครัวและจ้างคนงานหรือมิถุนาน้อย และมีทุนดำเนินกิจการน้อย หรือไม่มีเลย และมีการใช้เทคโนโลยีทักษะฝีมือต่ำ ทำให้มีผลผลิตระดับต่ำ ทำให้คนงานมีรายได้ต่ำหรือไม่แน่นอน ภาคแรงงานนอกระบบนี้ ส่วนใหญ่จะไม่มีการเก็บบันทึกทะเบียนข้อมูลสถิติอย่างเป็นทางการ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงหรือเข้าถึงได้น้อย ด้านการจัดการด้านการตลาด สถาบันการสินเชื่อ สถาบันการศึกษาฝึกอบรม หรือบริการสาธารณะและสังคม (ต่อหน้า 35)

ประการที่สาม ลักษณะงานที่ไม่แน่นอนหมายถึงการขาดงานทำให้สูญเสียช่องทางทางการค้าหรือผลิตผล สำหรับธุรกิจที่ใช้แรงงานนอกระบบ การสูญเสียลูกค้าเพียงคนเดียวหรือมากกว่า จะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากจนอาจทำให้ธุรกิจล่มได้ เช่น ถ้าเจ้าของกิจการติดเชื้อเริ่มป่วยและตาย เงินที่จะใช้ลงทุนก็ต้องนำมาใช้ในการบำบัดรักษา การดูแล และเป็นค่าใช้จ่ายในการทำศพ ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถลงทุนใหม่ เกิดการล้มละลาย ทั้งความสูญเสียให้คนงานและสมาชิกในครอบครัว ในแรงงานภาคนอกระบบในชนบท ภาวะในดูแลรักษาทำให้แรงงานต้องหยุดกิจกรรมด้านการเกษตร การสูญเสียแรงงานจากโรคเอดส์ดังกล่าวทำให้ผลผลิตต่ำและความมั่นคงด้านอาหารลดต่ำลง กล่าวโดยรวม เศรษฐกิจที่ถดถอยทำให้ธุรกิจภาคนอกระบบมีความยากลำบากยิ่งขึ้น รวมทั้งเมื่อมีปรากฏการณ์รูปแบบต่างๆ เกิดขึ้น เช่น ตลาดซึ่งเป็นผู้บริโภคเสียชีวิตหรือมีรายได้ต่ำ เพราะต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายด้านการบำบัดรักษา

มิติหญิงชาย

โรคเอดส์มีผลต่อผู้หญิงและผู้ชายแตกต่างกันไปตามความอ่อนไหวเปราะบาง และผลกระทบที่เกิดขึ้น ปัจจัยทางด้านสรีระทำให้ผู้หญิงมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อมากกว่าผู้ชาย และความไม่เสมอภาคของสถานภาพผู้หญิงและผู้ชายทำให้ยากต่อการสร้างมาตรการที่จะป้องกันการติดเชื้อและทำให้เกิดผลกระทบด้านเอดส์ต่อคนเหล่านั้นมากขึ้น

- ในชีวิตการทำงานหรือมีคู่รัก ผู้หญิงส่วนใหญ่มักต้องประสบการณ์ทางเพศและมีสถานภาพทางเศรษฐกิจด้อยกว่าชาย ทำให้ไม่สามารถต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยหรือการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย
- ความไม่เท่าเทียมกันในความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสถานประกอบการ ทำให้ผู้หญิงถูกคุกคาม และถูกล่วงละเมิดทางเพศ
- ความยากจนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การมีโอกาสเสี่ยงต่อเอดส์และผู้หญิงเป็นกลุ่มคนจำนวนมากของโลกที่ยากจน ในวิกฤติการณ์ความยากจน มีความเป็นไปได้ที่เด็กหญิงถูกออกจากโรงเรียนและถูกบังคับให้แรงงานหรือขายบริการทางเพศ
- การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการป้องกันของผู้หญิงถูกสกัดกั้นด้วยความไม่รู้หนังสือ

และไม่ได้ได้รับการรับรู้และสนับสนุนดูแลโดยรัฐ และภาคนอกระบบไม่สามารถมีสภาพการณ์การดำเนินงานที่นอกกรอบกฎหมายและถึงแม้ว่าได้มีการปฏิบัติได้ตามกฎหมาย แต่ส่วนใหญ่ก็ยังคงไม่ครอบคลุมถึงด้านการคุ้มครองทางสังคม กฎหมายแรงงาน และมาตรการการคุ้มครองในสถานประกอบการ ผู้ผลิตและคนงานในภาคนอกระบบโดยปกติไม่มีการจัดองค์กร (แม้ว่าสมาคมท้องถิ่นนอกระบบเหล่านั้นอาจรวมกันโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ) และส่วนใหญ่ก็อยู่นอกขอบเขตของการดำเนินการของสหภาพหรือองค์กรนายจ้าง (โปรดดูเอกสารของ International Labour Conference (ILC) : *The dilemma of the informal sector*, 78th Session (1991), Report I (1), P.4 (English text))

ซึ่งเกิดขึ้นทั่วโลกที่มีจำนวนผู้หญิงไม่รู้หนังสือมากกว่าชาย และมากเป็นสองเท่าในบางประเทศ

- การอพยพภายในประเทศ ผู้หญิงมีสัดส่วนจำนวนมาก รวมทั้งเด็ก ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 3 ใน 4 ของผู้ลี้ภัย ซึ่งสองประการดังกล่าว บ่งชี้ถึงความเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อที่สูงกว่าปกติ ในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งก็จะมีปรากฏการณ์ของผู้หญิงถูกข่มขืน
- ภาวะการดูแลครอบครัวและสมาชิกในชุมชนที่ติดเชื้อมักจะตกเป็นภาระของผู้หญิงและเด็กหญิง ดังนั้นจึงเป็นการเพิ่มภาระงานและลดรายได้และโอกาสการศึกษาในโรงเรียน
- กฎหมายกรรมสิทธิ์มรดกตกทอดที่กีดกันทางเพศ เช่น ผู้หญิงหม้ายที่ติดเชื้อเอดส์ ซึ่งได้สูญเสียสามี หรือผู้ซึ่งถูกทอดทิ้งเพราะติดเชื้อ จะถูกเพิกถอนสิทธิ์ด้านการเงิน และเศรษฐกิจ ก็อาจทำให้ถูกผลักเข้าสู่กระบวนการค้าทางเพศเพื่อความอยู่รอด โดยเฉพาะเด็กหญิงมีความเปราะบางต่อการเข้าสู่กระบวนการค้าทางเพศ
- มีการศึกษาพบว่าผู้หญิงมีโอกาสต่อการติดเชื้อสูงเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ชายในสังคมที่ตั้งข้อรังเกียจ ลิดรอนสิทธิ์เกี่ยวกับเอดส์ โดยเฉพาะในสังคมชนบท ผู้หญิงถูกผลักไสจากสังคม ก็จะเป็นแรงกดดันให้เข้าสู่กระบวนการค้าทางเพศเพื่อความอยู่รอด
- งานที่ผู้หญิงทำที่ได้รับค่าจ้างหรือไม่ได้รับนั้นได้รับผลกระทบจากเอดส์มาก เช่น ผู้หญิงเป็นแรงงานสำคัญในภาคแรงงานนอกระบบ ในขณะที่แรงงานนอกระบบไม่ได้ครอบคลุมให้ได้รับสิทธิประโยชน์ในโครงการประกันสังคมและด้านสุขภาพอนามัยในการทำงาน
- มีผู้หญิงจำนวนน้อยกว่าผู้ชายที่จะได้รับความครอบคลุมด้านสิทธิประโยชน์จากโครงการประกันสังคมและสุขภาพอนามัยในการทำงาน
- ผู้ชายมักถูกรบร่ำทศฐานและทัศนคติของคนในสังคมกำหนดบทบาทของความเป็นชาย ซึ่งนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย หรือการมีคู่นอนหลายคน
- มีกลุ่มผู้ชายจำนวนหนึ่งที่จัดอยู่ในประเภทคนทำงานที่มีความเสี่ยง โดยสภาพการทำงานที่ต้องเผชิญสภาวะที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัยระหว่างผู้ชาย
- ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เหนือกว่าระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ผู้ชายมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างการยอมรับและส่งเสริมทัศนคติที่มีความรับผิดชอบต่อการป้องกันเอดส์ และการจัดการกลไกต่างๆ

ภาคผนวก II

การควบคุมการติดเชื้อในสถานประกอบการ

ระบบการป้องกันการติดเชื้อจากเลือดและของเหลวจากร่างกาย

การป้องกันการติดเชื้อจากเลือดและของเหลวจากร่างกาย ซึ่งเป็นที่รู้จักกันคือระบบการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลหรือระบบการป้องกันการติดเชื้อแบบมาตรฐานสากล ระบบนี้มีต้นกำเนิดมาจากศูนย์ควบคุมโรคของสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2528 ทั้งนี้เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคเอดส์และมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแสวงหายุทธศาสตร์เพื่อป้องกันบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลจากการติดเชื้อจากเลือด วิธีการนี้ถูกหยิบยกเป็นครั้งแรกเพื่อนำไปใช้ในการป้องกันการติดเชื้อจากเลือดและของเหลวจากร่างกายอย่างครอบจักรวาลสำหรับทุกคนโดยไม่สนใจว่าอยู่ในสถานะที่มีการติดเชื้อหรือไม่ติดเชื้อ

ระบบการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล เป็นมาตรฐานอย่างง่ายสำหรับควบคุมการติดเชื้อระหว่างปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยทั้งหมดในทุกๆ ครั้ง เพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อจากเลือด ระบบการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลประกอบด้วย

- ระมัดระวังในการหยิบจับและการกำจัดของมีคม เช่น เข็ม หรือสิ่งของมีคมอื่นๆ
- การล้างทำความสะอาดมือก่อนและหลังในแต่ละขั้นตอนของบริการทางการแพทย์
- ใช้วัสดุป้องกัน เช่น ถุงมือ เลือคลุม หน้ากาก สำหรับการสัมผัสโดยตรงกับเลือดและของเหลวต่างๆ จากร่างกาย
- มีการกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ปนเปื้อนเลือดและของเหลวจากร่างกายอย่างปลอดภัย
- มีการฆ่าเชื้อทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ปนเปื้อนอย่างถูกวิธี และ
- มีการหยิบจับผ้าที่ปนเปื้อนอย่างถูกวิธี

เอกสารอ้างอิงแนวทางและระบบการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล

1. Bednarsh, H.S.; Eklund, K.J. "Infection control: Universal Precautions reconsidered", in *American Dental Hygienists' Association: Access* (Chicago, 1995) Vol. 11, No. 1.

2. Centers for Disease Control and Prevention (CDC)/National Center for HIV, STD and TB Prevention/Division of HIV/AIDS Prevention. Preventing occupational HIV transmission to health care workers (updated June, 1999).
3. South African Law Commission. Aspects of the law relating to AIDS (Project No. 85): Universal workplace infection control measures (Universal Precaution) (1997).
4. WHO. *WHO guidelines on AIDS and first aid in the workplace*, WHO AIDS series 7 (Geneva, 1990).
5. WHO/UNAIDS/ICN (International Council of Nurses). *HIV and the workplace and Universal Precautions*, Fact sheets on HIV/AIDS for nurses and midwives (Geneva, 2000).

ภาคผนวก III

รายการตรวจสอบสำหรับการวางแผนและการดำเนินงานด้านนโยบายเอตส์ในสถานประกอบการ

นายจ้าง ลูกจ้าง และองค์กรลูกจ้าง ควรร่วมมือกันอย่างเต็มที่ และให้ความใส่ใจในการจัดทำนโยบายเอตส์ในสถานประกอบการเพื่อแก้ไขปัญหาโรคเอตส์ ตลอดจนร่วมกันดำเนินการสิ่งที่เป็นความจำเป็นของนายจ้างและลูกจ้าง การได้รับสนับสนุนส่งเสริมโดยความมุ่งมั่นจากผู้บริหาร จะช่วยให้เห็นนโยบายที่จัดทำขึ้นเป็นตัวอย่างสำหรับชุมชนในการจัดการเรื่องเอตส์ องค์กรประกอบหลักของนโยบายซึ่งรวบรวมไว้ในหมวด 6 - 9 ของแนวปฏิบัติฉบับนี้ประกอบด้วย การให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอตส์ การแพร่ติดต่อ มาตรการการให้ความรู้เพื่อส่งเสริมความเข้าใจถึงความเสี่ยงของบุคคล และมาตรการเสริมต่างๆ เช่น มาตรการป้องกันที่ส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มาตรการในการดูแลและช่วยเหลือลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็ลูกจ้างเองหรือสมาชิกในครอบครัวที่ติดเชื้อเอตส์ ตลอดจนหลักการชัดไม่ให้มีการแบ่งแยก รังเกียจเหยียดฉันท์ ในสถานประกอบการ

ขั้นตอนต่างๆ ต่อไปนี้เป็นรายการตรวจสอบสำหรับการจัดทำนโยบายและแผนงานเอตส์ในสถานประกอบการ

- มีการจัดตั้งคณะทำงานเอตส์ ประกอบด้วยผู้แทนจากผู้บริหารระดับสูง หัวหน้างาน ลูกจ้าง สหภาพแรงงาน แผนกทรัพยากรมนุษย์ แผนกฝึกอบรม หน่วยงานด้านแรงงานสัมพันธ์ หน่วยงานด้านอาชีวอนามัย คณะกรรมการด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในการทำงาน และผู้ติดเชื้อ หากได้รับความยินยอม
- คณะทำงานมีข้อตกลงในเรื่องขอบเขตอำนาจหน้าที่ การตัดสินใจและความรับผิดชอบ
- ทบทวนนโยบายแห่งชาติและข้อแนะนำสำหรับสถานประกอบการ
- คณะกรรมการประเมินผลกระทบของการแพร่ระบาดของเอตส์ของสถานประกอบการและความจำเป็นของลูกจ้างที่ติดเชื้อและได้รับผลกระทบจากโรคเอตส์โดยดำเนินการสำรวจศึกษาอย่างเป็นความลับ
- คณะกรรมการกำหนดสิ่งต่างๆ ที่จะเป็บริการด้านสุขภาพและข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ในสถานประกอบการและในท้องถิ่นชุมชน
- คณะกรรมการจัดทำร่างนโยบาย และเสนอร่างนโยบายเพื่อขอความคิดเห็น จากนั้นให้มีการทบทวนปรับปรุงและนำไปใช้

- คณะกรรมการจัดทำงบประมาณ แสวงหาแหล่งทุนจากภายนอกสถานประกอบการ และระบุแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นชุมชน
- คณะกรรมการกำหนดแผนปฏิบัติการ มีกำหนดเวลาและสายงานความรับผิดชอบเพื่อดำเนินการตามนโยบาย
- เผยแพร่นโยบายและแผนปฏิบัติการอย่างกว้างขวาง เช่น ติดตรงบอร์ดประกาศประชาสัมพันธ์ ส่งข่าวสารใส่ข้อความในใบแจ้งเงินเดือน การประชุมวาระพิเศษ การปฐมนิเทศก์ และในการฝึกอบรมต่างๆ
- คณะกรรมการดูแลกำกับนโยบายให้บังเกิดผล
- คณะกรรมการทบทวนนโยบายอย่างสม่ำเสมอจากการกำกับงานภายในและข้อมูลภายนอกเกี่ยวกับโรคเอดส์และผลกระทบต่อสถานประกอบการ

ในทุกขั้นตอนที่กล่าวถึงข้างต้นควรนำไปบูรณาการหรือผสมผสานเข้าในนโยบายสำคัญของสถานประกอบการเพื่อให้มีการวางแผน การดำเนินการ และการกำกับดูแลซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินงานที่ยั่งยืน

**คณะที่ปรึกษาสหวิทยาการภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียง
องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO/EASMAT)**

ชั้น 10 อาคารสหประชาชาติ, ถนนราชดำเนินนอก

ตู้ไปรษณีย์ 2-349, ถนนราชดำเนินนอก, กรุงเทพมหานคร 10200, ประเทศไทย

โทรศัพท์ (66 2) 288 1234 โทรสาร (66 2) 280 1735 E-mail: bangkok@ilo.org

ISBN: 92-2-813228-0